

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Vítaz

ročník 20
November 2018
číslo 9

**November
je najmúdrejší mesiac**

**MARTIN
ONDRIÁŠ**
PRVÝ KŇAZ Z OBCE OVČIE

1898 - narodený 11. novembra v Ovčom
1914 - vysvätený za kňaza
1914 - kaplán v Hornádnímeti, Trhovišti a Trebišove
1916 - kaplán v Snine
1918 - dočasný správca farnosti v Hermanovciach
1921 - správca farnosti v Snine
1929 - člen Okresného výboru a poslanec za mesto Snina
1932 - člen Okresnej púťovní a mládež v Snine
1941 - predseda miestneho odboru Matice slovenskej v Snine
1952 - zakladateľ a intenzívny v táboroch v Močenoku a Prezinku
1952 - správca farnosti v Čarnovej
1964 - odchádza do dôchodku
1967 - zomrel 9. septembra v Prahe, pochovaný je v Snine

roku Pánu 2017
rod. Ondriáš
a prítomní

November je najmúdrejší mesiac

Včera sme začali mesiac november. V našej kresťanskej tradícii sa hovorí, že mesiac november je najmúdrejší mesiac. Je to mesiac, ktorý sa začína slávnosťou Všetkých svätých, teda ponúka nám príležitosť rozjímať, rozmyšľať o svätosti, o svätosti svätých a o našej vlastnej svätosti, o našom povolaní a poslaní byť svätý. Na druhý deň, hneď po tejto slávnosti je deň spomienky na všetkých zosnulých, na dušičky. Je to deň a príležitosť rozjímať o smrti tých, ktorí nás už predišli do večnosti, ale tak isto o našej vlastnej smrti. Vlastne myšlienka na smrť je niečo veľmi dôležité. My veľmi dobre vieme, že človek sa môže, ale nemusí narodiť, ale ak už je raz narodený, musí zomrieť. Toto je najpevnejší zákon, aký existuje, najväčšia istota, že jedného dňa musíme zomrieť.

Tento deň je deň ticha, deň úcty, deň zamyslenia sa. Nad cestou, ktorú sme prešli a nad cestou, ktorá nás ešte čaká. A tam v tej našej budúcnosti, krátkej, alebo vzdialenej bude jedno stretnutie definitívne, ktorému sa nedá vyhnúť a dnešná spomienka nás vyzýva, aby sme rozmyšľali, meditovali, modlili sa za toto stretnutie. Dnes sme boli na cintorínoch, tam sme stretali najprv tých, ktorí nás predišli do večnosti, stretli sme sa duchovným spôsobom s našimi predkami, starými otcami a matkami, s našimi rodičmi, možno s deťmi. Potom sme sa na cintorínoch stretli so živými, s ľuďmi, ktorí žijú ďaleko, ktorých sme už nevideli možno celé roky, stretli sme sa pri tom spoločnom akte úcty a spomienky. Stretli sme sa tak isto s našou minulosťou, keď sme boli pri hrobách, zaiste sme zaleteli v našich myšlienkach k našim vzťahom, čo nás spájalo s tými, ktorí tam ležia v prachu zeme. A zaiste sme tak isto zaleteli v našich myšlienkach do našej budúcnosti, zamysleli sme sa aj nad našou smrťou. Stretli sme sa s nami samými. Toto stretnutie je veľmi dôležité. A potom stretnutie s Ním, s ukrižovaným Kristom, na každom pomníku je tam On - Kristus, ktorý prišiel na tento svet, aby premohol smrť, aby nám daroval život. Smrť prišla na tento svet nie ako stvorenie Boha, ona bola dôsledkom hriechu. Ale Boh - Láska ju premenil, transformoval. Smrť sa stala, ako spieva svätý František vo svojej piesni na záver svojej životnej púte, krátkej, ale intenzívnej, nazýva ju sestra. Ale potom je aj smrť, večná smrť a zatratenie, druhá smrť. Treba robiť všetko, aby sme nepodľahli tejto smrti, ale na tú prvú smrť, na ten prechod, na stretnutie so sestrou smrťou musíme sa každý deň a so zodpovednosťou pripravovať.

Mesiac november to je vlastne vrchol jesene. Listy už opadali, stromy sú holé, je to také živé podobenstvo o našom živote, o našom osude. Toto všetko nás musí povzbudiť, aby sme sa nebáli smrti, ako hovorí niekto múdry. Človek bez inteligencie sa bojí smrti, pochabý hľadá smrť, ale múdry ju očakáva. Treba ju čakať, ona príde. Kedy, nevieme a je to tak dobre, že nevieme kedy a preto musíme bdieť a modliť sa. Jedného dňa príde. A bude to naša smrť, bude mať naše oči, naše ústa, naša smrť. Nik nás nebude môcť nahradiť v tomto stretnutí. A preto pripravme sa na to ako nazývajú svätí otcovia – novisimi - veci najnovšie, teda eschatologické, posledné veci, smrť, súd, peklo, očistec, raj. To nie sú len rozprávky, na postrašenie niekoho. Je to naša viera, viera, skrze ktorú žijeme, dýchame a hýbeme sa. Máme nádej, viera v toto nám dáva nádej, že sa raz v láske stretneme, padneme do náručia živého Boha. Teda sú to dni, nielen tento deň. Vlastne teraz máme takú nádhernú príležitosť - prvých osem dní nás cirkev povzbudzuje, aby sme mysleli na našich zosnulých, aby sme mysleli na seba samých, aby sme boli pripravení, aby sme sa modlili, prosili za tých, ktorí sa už modliť nemôžu, ale jedného dňa, keď my im pomôžeme dostať sa do neba z očistca, oni budú tam v nebi, ako sa hovorí v Liste Hebrejom: „oni budú ako ten zástup tých, ktorí nás budú povzbudzovať na našej životnej púti“. Cirkev oslávená, cirkev trpiaca, cirkev putujúca, bojujúca - to sme my všetci. Prosme Pána, aby nám dal silu, aby sme verili, dúfali a milovali.

OBSAH

November je najmäďdnejší mesiac.....2

KATECHÉZA

Homília na 32. nedelu cez rok B 4

Dokončenie úvodníka..... 6

Misijná nedela 8

ROZHOVOR

Don Peter Bicák 10

NÁZORY A SVEDECTVÁ

O hrobch našich sídc15

Biskup. synoda o mladých.....18

SPEKTRUM MLADÝCH

Z Cirkvi 19

Umlčaná Cirkev 20

Piotr Rubik 22

Požehnanie telocvične 24

Ahoj, kamáratí! 26

Máš problém? (69. časť).....27

Trampoty v manželstve (127. časť) .28

Stalo sa, stane sa 29

Prehľad bohoslužieb 30

SNÍMKY

Titulka: E. Jenča

Vnútoraná predná: M. Magda

Vnútoraná zadná: M. Magda ml.

Vonkajšia zadná: M. Magda

E. Jenča

SPEKTRUM**Vydáva:**Rímskokatolícky farský úrad
vo Vífaze pre vnútornú potrebu**Za vydanie zodpovedá:**

d. o. Marek Hnat so spoločenstvom redakcie

Jazyková úprava: Anna Blizmanová**Grafika:** Martin Magda sr.**Redakčný tím:** d. o. Ján Biroš, Martina

Gondová, Žofia Jenčová, Mária Magdová,

Monika Magdová, Paula Mihoková, Peter

Stašik, Blažej Vaščák

Kontakty: Tel.: 051/79 16 235; 79 16 116e-mail: vítaz@rimkat.sk, spektrum@rimkat.skwww.farnostvítaz.sk

číslo účtu: 5037445647/0900

Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.

Na výročie posviacky chrámu

**Kto ťa v tomto chráme vzýva, Bože,
tomu milosť daj a vo veľkej láske
prosebníkov prijímaj,
všetky svoje verné deti bohato
vždy požehnaj.**

**Všetkých, čo sem s vierou voj-
dú, vyslyš, Bože láskavý, nech ich
tvoja milosť zdobí a ku svätým
postaví, aby prejdúc bránou raja,
večný pokoj dostali.**

**Sláva Bohu najvyššiemu, česť
a chvála Synovi, moc a úcta
Presvätému Duchu tešiteľovi,
naveky nech zneje chvála
najvyššiemu Pánovi. Amen.**

**Všemohúci Bože, pre tvoju dobrotu
môžeme každoročne sláviť deň po-
svätenia tohto chrámu, vyslyš pros-
by svojho ľudu a dopraj, aby sa na
tomto mieste vždy konala tebe milá
služba a nás hojne zostupovala mi-
losť vykúpenia. Skrze nášho Pána
Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým
po všetky veky vekov. Amen.**

KATECHÉZA

32. nedela cez rok B
pripravil: Podbrezovsky

Aká má byť naša nábožnosť v dnešnej dobe?

Musíme sa naozaj ponášať na chudobnú vdovu dnešného evanjelia?

V druhom čítaní je dnes veta, na ktorú snád' aj zabúdame: „...je ľudom súdené, že musia raz zomrieť, potom bude súd“. Každý raz zomrieme, ale nejakto na to nemyslíme a ešte menej uvažujeme o budúcom súde. A všetko predsa navzájom súvisí - život, smrť aj večnosť. Čím lepšie človek žije, tým menej ho desí myšlienka smrti, lebo očakáva radostnú večnosť. Zamyslíme sa nad sebou, čo by sme mali ešte v živote napraviť a ľutovať všetko, čo sme v živote pokazili.

Milí veriaci,

kto by z vás nepoznal slovo súťažiť. Súťažia už predsa aj deti v škole. Jednotliví žiaci sa snažia dosiahnuť čím lepšiu známku. Celé triedy súťažia medzi sebou o čím lepší výsledok v učení. Súťažia kolektívy na pracoviskách o najlepšieho pracovníka. A musíme priznať, že v podstate každá súťaž o lepšieho človeka je správna. Veď keď sa nad tým dobre zamyslíme, zistíme, že iba debilnému človekovi nezáleží na tom, aký je.

Je teda na mieste, keď sa aj kresťan snaží o to, aby jeho kresťanstvo

bolo čím správnejšie. Naša cirkev nás chce dnes pohnúť k tomu a preto nám dáva prečítať evanjelium, v ktorom Pán Ježiš ostro rozlišuje a plasticky proti sebe stavia pokrivenú a správnu zbožnosť. Začína s pokrivenou nábožnosťou učiteľov Starého zákona. Hovorí o nich, že radi nosia dlhé šaty až po zem, že sa všade tlačia do popredia, na prvé miesta pri bohoslužbách a pri hostinách, že so svojou nábožnosťou špekulujú, keď sa naoko dlho modliavajú pred ľuďmi. Jedným slovom, odhaľuje ich znetvorenú nábožnosť, pri ktorej im išlo o ich ctižiadostivosť. Pán Ježiš o takej nábožnosti hovorí: varujte sa ich. Na nich čaká prísnejší súd.

A proti tejto pokrivenej nábožnosti stavia Pán Ježiš opravdivú nábožnosť, ktorá nemyslí na seba, na svoju ctižiadostivosť, ale na Boha a blížneho. Pochváli nábožnosť chudobnej vdovy priam neuveriteľnými slovami: „Veru, hovorím vám, táto chudobná vdova dala viac ako všetci, ktorí hádzali do pokladnice.“ Ona svoju nábožnosť prejavila skutkom, hoci maličkým, nepatrným, ale bez postranných úmyslov, bez ctižiadosti, bez ziskuchtivosti, nezištne.

Aká má byť naša nábožnosť v dnešnej dobe? Musíme sa naozaj ponášať na chudobnú vdovu dnešného evanjelia? Ale nie doslov-

ne. Nie tým, aby sme boli chudobní a aby sme mali vo vrecku iba jeden cent a nič viac. Nie vreckom sa jej máme podobať, ale pohotovosťou celého svojho srdca voči Bohu a blížnemu v každom živote, v každej chvíli, pri každej príležitosti. Obyčajne ľudia vydedia Pánu Bohu iba nejakú chvíľku života. Napríklad v krízovej situácii, keď im zomiera otec, matka, manžel, manželka, syn, dcéra, priateľ, priateľka. Vtedy si ich srdce spomenie na Pána Boha. Vtedy si vzdychnú: Bože môj! A ostatné dni, týždne, mesiace, roky života plynú bez myšlienky na Boha.

Známy stredoveký filozof majster Eckehart hovorí: „Istého mudrca sa pýtali, ktorá je najdôležitejšia hodina, ktorý je najvýznamnejší človek a ktoré je najpotrebnejšie dieľo v ľudskom živote? A mudrc odpovedal takto: „Najdôležitejšia hodina je vždy hodina, ktorú prežívaš. Najvýznamnejší človek je ten, ktorý práve stojí pri tebe a najpotrebnejšie dieľo je vždy ten skutok lásky, ktorý práve môžeš vykonať.“ Vycítili sme zmysel tejto filozofickej výpovede? Ktorákoľvek všedná hodina života, ktorýkoľvek všedný človek a ktorákoľvek všedná situácia môže a musí byť príležitosťou k dobrému. Pravá nábožnosť je teda ustavičná, nezištná pohotovosť voči Bohu a blížnemu. Kiež by nás poučenie dnešného evanjelia privedlo k pra-

dokumentačná a ilustračná snímka: Martin Magda

vej nábožnosti. Svätý Ján, almužník píše o pekárovi, ktorý bol nábožný, chodieval do kostola, modlil sa, ale bol lakomý. Aká to potom mohla byť nábožnosť? Raz ten pekár piekol chlieb a bolo mu napo-náhlo. V tom prišiel žobrák a pro-sil od neho almužnu. Pekár ho ne-chcel ani počuť: „Daj mi pokoj, ne-vidíš, že sa ponáhľam? Prac sa mi z očí!“ A keď ten neodchádzal, pekár hodil do neho peceň chleba, ktorý práve vytiahol z pece. Žobrák si ho zdvihol, vzal si ho a povedal: „Pán Boh zaplať“ a odišiel. Tej noci mal pekár sen. Stál pred Božím súdom. Videl, ako sa na jednu miskú váh kladie všetko zlé, čo v živote spá-

chal. Miska klesala hlboko dole a bola by sa prepadla až kamsi do pekla. Ale v tom prišiel anjel a po-ložil na druhú miskú váhy peceň chleba. A lakomec videl, ako ten bochník chleba napravuje tú Božiu váhu, aby sa takmer vyrovnala. Keď sa pekár ráno prebudil, premýšľal: Ako vysoko ohodnotil Pán Boh môj jediný peceň chleba, ktorý som dal žobrákovi. A odvtedy sa jeho pokrivená nábožnosť premenila a akoby zázrakom napravila.

Nuž pozrite, keď jeden takýto sen vie urobiť toľkú zmenu v človekovi, či dnešné evanjelium Pána Ježiša nie je oveľa viac ako sen? Či nás nemá jeho dnešné poučenie pre-

meniť? Záleží na nás, či toto jeho poslanstvo prijmem alebo odmiet-neme. Sami od seba sme, pravda, slabí. Ale on sa nám ponúka za po-mocníka. On sám nám svoju pomoc prisľúbil slovami: „Bezo mňa nič ne-môžete urobiť. Len ten, kto zostá-va vo mne a ja v ňom, ten prináša dobré ovocie.“

Drahí bratia a sestry, zjednoť-me sa s ním v tejto chvíli vo vrúcnej modlitbe a v nábožnej účasti na svätej omši. Vyrovnajme svoju po-krivenú tvár, aby sa páčila Pánu Je-žišovi, ako sa mu páčila nábožnosť chudobnej vdovy. A ľudia, ktorí budú vidieť našu správnu nábožnosť, sa na nás povzbudia k Bohu. Amen.

November je najmúdrejší mesiac (dokončenie úvodníka)

Ale pozrime sa trošku na Božie slovo, ktoré nám bolo ponúknuté v tento deň. Viete, v tento deň má každý kňaz možnosť slúžiť tri sväté omše, je to len dnes a potom na slávnosť Narodenia Pána. V tieto dni kňaz môže a mal by slúžiť tri sväté omše. Bohatstvo toho Božieho slova je naozaj nesmierne. Dnes sme v prvom čítaní počuli úryvok z knihy Múdrosti. Kniha Múdrosti je poslednou knihou Starého zákona. Zo 46 kníh Starého zákona je táto poslednou. Bola napísaná len asi 30 rokov pred príchodom Pána Ježiša Krista. A bola napísaná na africkom kontinente. Preto možno ju Židia nikdy neprijali do ich kánona, do Tóry, do ich posvätných kníh. Nenájde ju v židovskej Biblii, ale v našej Biblii kresťanov katolíkov má vzácne miesto.

V prvých piatich kapitolách nás necháva zamýšľať sa nad osudom ľudského života, prečo byť dobrý, prečo nebyť bezbožný. Táto kniha bola napísaná v Egypte, v Alexandrii. Alexandria bola v tom čase súčasťou rímskeho impéria. Bola druhým najväčším mestom po Ríme. A v tom viac ako miliónovom meste, v tejto veľkej kultúre žilo veľmi veľa Židov, viac ako dvestotisíc Židov. A tí mladí Židia, to nové pokolenie začalo sa nejako odvracať od tradície otcov, od Svätého písma, od zjavenia Božieho. Aj oni boli získaní helenistickou gréckou kultúrou, filozofiou, medicínou, architektúrou. To všetko bolo nádherné, tak začali zrádzať dedičstvo otcov. A jeden múdry človek, zaiste rabín, napísal túto knihu. On neodmieta grécku kultúru, chce len ukázať smer v tom všetkom zasvietiť. Táto kniha je ako také posvietenie, aby si mladý človek uvedomil, v čom je podstata ľudského života, ako hľadať a nachádzať Pána. V dnešnom čítaní sme počuli: Židia boli prenasledovaní súkmeňovcami, čo zradili vieru otcov a tak isto aj pohanmi. A pohania si mysleli, boli zavraždení, už je koniec. Ale svätopisec hovorí: nie, nie je koniec. Tam je začiatok. A oni zomreli ako mučeníci, svedkovia. Ich život je v rukách Božích, ich život vyšiel z Boha a oni sa navrátili k Bohu. Ich život nekončí, oni pokračujú. Potom svätopisec ospevuje, čo sa stane s tým človekom. On to hovorí takým ešte hmotným spôsobom, ešte nevie, že večný život v raji nie je miesto, to je stav byť s Bohom, nazerať na Neho, žiť z lásky k Bohu. Akokoľvek, táto kniha spolu s druhou knihou Makabejcov, s knihou Daniel a knihou Jób a proroka Ozeáša - týchto päť kníh Starého zákona už nám predpovedajú pravdu o očistci a o raji, o živote, ktorý sa nikdy neskončí. My sa musíme snažiť, aby jedného dňa, keď budeme vzkriesení, aby naše vzkriesenie bolo pre život, nie pre večnú záhubu.

V druhom čítaní sme počuli úryvok z prvého Listu svätého apoštola Pavla Solúnčanom. Je to prvý spis Nového zákona, skôr, ako boli napísané ostatné knihy Nového zákona, bol napísaný tento List. Svätý Pavol založil túto cirkev počas svojej druhej apoštolskej cesty v Európe. Viete, že svätý Pavol najprv evanjelizoval Áziu, dnešnú Sýriu, Turecko. Tam bola kolíska kresťanstva. A potom prišiel do Európy a boli to Filipy, Tesaloniky. Tam založil nádhernú cirkev, maličkú, ale vzornú. Svätý Pavol napísal tento nádherný list medzi rokom 50 a 51 v zime, v takom období ako teraz, začiatok zimy. Kresťania v Tesalonikách mali problém ako žiť jednotu a ich obrovským problémom bolo, čo sa stane s tými, ktorí zomierajú. Svätý Pavol v tom čase ohlasoval okamžitý príchod Pána Ježiša. On si tak isto myslel, že po čase, ešte počas jeho života, Pán Ježiš príde v sláve v jeho druhom príchode. Ale to sa nejako oddaľovalo. Veľa tých kresťanov zomrelo a oni sa pýtali. Boli Gréci, poznali a boli poznačení gréckou filozofiou. Pre Grékov bol život ako väzenie, duša musí mať rozlet. To, po čom túžili, bol moment, keď duša sa odpojí od tela a bude slobodná. Pre nich zmŕtvychvstanie bolo niečo pohoršujúce. Nechceli zmŕtvychvstanie. A tak isto začali aj kresťania pochybovať o zmŕtvychvstaní. Svätý Pavol ich poučá: „Tak ako Kristus vstal z mŕtvych, aj my sme zomreli v našom krste v Kristovi a s ním, s Kristom, tak isto vstaneme z mŕtvych.“ Vysvetľuje to tak „polopatisticky“. Hovorí: „Jedného dňa, na hlas archanjela, na trúbenie Božej poľnice vstanú najprv tí, čo sú mŕtvi a všetci pôjdeme v ústrety Kristovi Ježišovi.“ On nás vezme do nebeskej slávy. Taká je naša viera. To je podstata našej nádeje a my tu musíme žiť s láskou.

A evanjelium dnešného dňa - je to úryvok z Ježišovej reči v synagóge v Kafarnaume. Pán Ježiš rozmnožil chleby, Židia ho chceli urobiť kráľom. Pán Ježiš sa modlil celú noc, kráčal po jazere a prišiel do tej synagógy. Židia ho tam už čakali, lebo oni chceli chlieb prirodzený, materiálny a hmotný. Hľadali ako nasýtiť brucho. A Pán Ježiš živí ich dušu a ponúka chlieb, ktorý ostáva naveky, ktorý dáva život: „Kto je moje telo a pije moju krv, bude žiť naveky, lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv pravý nápoj. Kto pije a je, ostane so mnou zjed-

notený a ja ho vzkriesim v posledný deň.“

Prosme Pána, aby v tých chvíľach, keď pochybujeme, keď naša viera upadá, aby nám bol posilou, aby prišiel k nám, ponúkol nám svoju pravicu, aby nás viedol svojím svetlom, aby sme aj my mohli naveky oslavovať Boha v nebeskom kráľovstve. Amen.

P. Jozef Humeňanský, RCJ

dokumentáčná a ilustračná snímka: Martin Magda

Misijná nedeľa a Pápežské misijné diela

Príhovor arcidiecezného riaditeľa Pápežských misijných diel Bc. Štefana Kondisa

Velmi pekné evanjelium nám dnes Boh zvestoval cez Sväté písmo, návod, ako slúžiť. Už pri krste sme dostali do vienka nebyť obsluhovaný, ako sa píše aj tu v evanjeliu, ale aby sme pomáhali, slúžili iným. Najlepšia služba je doma. Manžel manželke a opačne manželka manželovi, deti svojim rodičom, starým rodičom, najbližším príbuzným, susedom, ale aj tým, ktorí sú niekde inde za hranicami Slovenska buď ako laici alebo ako kňazi v službe misií. Všetci odísť do misií nemôžeme, ale môžeme skrze modlitbu a nejaký dar pomôcť aj tým, ktorí sú v tých misiách aj za nás. Nemôžeme všetci zbaliť kufre a odísť niekde do Afriky alebo do Ameriky ohlasovať radostnú zvesť.

Nástrojom, aby sme sa dostali až za hranice svojich rodín, svojej farnosti, sú Pápežské misijné diela. Svoj pôvod majú vo Francúzsku a vznikli už v 19. storočí. Už samotný názov vás možno zavedie k tomu, že to založili nejakí kňazi alebo pápeži, ale pravda je taká, že Pápežské misijné diela založila 17-ročná slečna Pauline Jaricotová. Tí, ktorí ste ruženčiar, možno toto meno poznáte, lebo je aj zakladateľkou Živého ruženca. Toto dielo my na Slovensku poznáme ako Misijnú nedeľu alebo Svetový deň misií, kedy sa prvýkrát vo svete slávil v roku 1926, kedy pápež Pius XI. svojim dekrétom dal impulz do sveta, aby sa pomáhalo mladým cirkvám cez misie ad gentes, teda misie k národom. Tak dnes slávime už v poradí 92. misijnú nedeľu. Teda 92 rokov sa modlíme v túto nedeľu a obetujeme niečo navyše pre misie. Z týchto financií, ktoré obetuje, sa šíri evanjelium tam, kde ešte o Pánu Ježišovi nepočuli, alebo tam, kde sú cirkvi mladé, kde potrebujú pomôcť buď so stavbou kostola, tam kde žiadny nie je, lebo nie všade sú kostoly, nie všade sú farské úrady, nie všade sú kňazi. Takže sa z tých financií stavajú alebo opravujú kostoly tam, kde boli zničené vojnou. Aj teraz počujeme, že na blízkom východe sú kostoly ničené a už aj v západnej Európe sa váľajú, stavajú sa iné stánky a mešity. Takže tie naše obety idú aj na tieto účely.

V prvom rade je to na šírenie evanjelia. Pán Ježiš, keď prišiel, ohlasoval to, prečo ho poslal jeho Otec - aby nás vykúpil a šíril radostnú zvesť o Božom kráľovstve. Ale keďže Boh stvoril aj telo, je potrebné starať sa aj o telo. A preto z týchto peňazí, ktoré obetujeme na Misijnú nedeľu, sa stavajú aj nemocnice. Všetko sa to robí cez cirkev, tam, kde sa tie peniaze využívajú v ostatných afrických krajinách, kde má svoje projekty aj Slovensko. Zväčša tieto projekty riadi cirkev. Máte vdp. Jožka Humeňanského, rodáka z Ovčia, on by vám sám povedal, že keď sú tam nejaké nemocnice, alebo nejaké školy, tak to riadi cirkev, nie štát. Aj na takéto veci sa tieto peniaze využívajú - na vzdelávanie tých najmenších, aby sa tam deti naučili aspoň čítať, písať a počítať. Je tam možnosť učiť sa v škole zdarma. Tak isto tam deti zdarma dostanú aspoň raz za deň jedlo. Je sa tam iba raz za deň, zväčša večer, keď sa ide spať a potom ráno idú zase do školy aj 2 či 3 kilometre peši. Cesty tam nie sú, autobusy nechodia, autá ľudia nemajú. Čiže aj na školstvo sa tieto peniaze využívajú. Potom sa ešte využívajú tieto financie aj na zdravotníctvo, na výstavbu alebo opravu nemocníc, nejakých zdravotníckych zariadení. Aj zo Slovenska tam chodia lekári ako dobrovoľníci do afrických krajín, kde liečia týchto ľudí zdarma. Zväčša tam chodia na trojmesačné pobyty. Mal som možnosť stretnúť sa s niektorými lekármi aj osobne. Hovorili, že tam je veľa aj týždň, nie ešte tri mesiace. Ľudia tam chodia zmrzačení buď nášlapnými mrami alebo nejakým iným spôsobom skaličení a chorí a nemajú možnosť si zaplatiť lekára. Tam, keď je také spoločenstvo ako napríklad tu teraz v kostole, ak je niekto chorý a potrebuje vážnu operáciu, tak sa mu skladá celá obec, aby sa mohla operácia zaplatiť. Uhrádza sa tam všetko, nie ako u nás, že vám stačí zobrať si kartičku zdravotného poistenia a možno nejakých pár eur doplatíte. Tam, kto nemá peniaze, tak nemôže byť ani ošetrený. Aj na toto sa použijú vaše milodary.

Takže nielen na evanjelizáciu, ale aj na základné veci ľudí. Tak isto sú štatistiky vo svete, aj teraz posledná z roku 2015, že vo svete žije vyše jednej miliardy ľudí, ktorá nemá prístup k čistej pitnej vode. Takže robia sa aj projekty na vrty studní. Ak sa v týchto krajinách nájde niekde voda, tak je to zvyčajne vo veľmi veľkých hĺbkach 50 až 150 metrových hĺbkach. Takže je tiež taký projekt, ktorý sa financuje. Na studniach sa len upevní ručná pumpa, kde ľudia chodia čerpať túto vodu. Je to jediný zdroj čistej pitnej vody. My tu na Slovensku

Ilustrčná snímka: M. Magda ml.

sme bohatí na zdroje pitnej vody, riady umývame s pitnou vodou, záhrady polievame s pitnou vodou a niekde ľudia zomierajú na nedostatok pitnej vody. Tak isto je vo svete z posledného roku štatistika, že každý deň na nedostatok jedla a následkom hladu zomrie 22 tisíc detí, každý deň 22 tisíc detí, predstavte si to. A to je len hlad, nepočíta sa do toho vojna, choroby, je to len hladom. Takže aj na to sa poskytujú peniaze z misijných zbierok z dnešnej októbrovej nedele. Aby ľudia aspoň raz denne sa mohli najesť. Zväčša sa tieto peniaze posielajú na biskupské úrady danej krajiny, kde ich miestny biskup rozdeľuje do ostatných farností ako najlepšie vie. Tak isto aj národný riaditeľ zo Slovenska a z ostatných krajín má za povinnosť ísť sa pozrieť do tých krajín, či sa tie financie využívajú dobre. Na bu-

dúci rok by mal ísť národný riaditeľ do Rwandy pozrieť sa, či sa tie peniaze využívajú na to, na čo sa vyzbierali, na čo sa posielajú.

Takže Pápežské misijné diela ako už samotný názov prezrádza, spadajú pod Svätého Otca. Tu v diecéze pod diecézneho biskupa, každé biskupstvo má svojho diecézneho riaditeľa. Na Slovensku bolo diecézne riaditeľstvo zriadené v roku 2002 ako prvé na Slovensku a v ostatných diecézach v roku 2014. Môžete pomôcť aj modlitbou misijného ruženca, možno ho niektorí poznáte (zrnká jednotlivých tajomstiev sú v rôznych farbách) a môžete sa ho modliť nielen v misijnú nedeľu, ale aspoň jednu nedeľu v mesiaci pred svätou omšou. Každá táto farba znamená jeden kontinent - zelená je farba tropických pralesov Afriky, červená je pleť Indiánov, biela to sme

my Európa, modrá je Austrália a Oceánia a žltá je zase Ázia. Tak aj vy sa môžete modliť. Najst' si bielu farbu a modliť sa za Európu, za svoje rodiny, lebo už aj na Slovensku je rodina prenasledovaná. Aj my kresťania sme už na Slovensku prenasledovaní, obmedzovaní, takže máme sa za čo modliť.

Ešte raz sa vám chcem poďakovať za vašu štedrosť, za štedrosť vašich srdiec a vaše štedré dlane, ktorými prispějete na projekty Pápežských misijných diel. Máme aj časopis, kde sa dá prečítať a kde je presne rozpísané kde, koľko, čomu a komu sa peniaze poslali, čo sa z tých peňazí uhrádza. Vyslovujem Vám úprimné ďakujem, že prispějete tým ľuďom, ktorý o takomto živote, ktorý máme my, iba snívajú.

Bc. Štefan Kondis riaditeľ PMD

Rozhovor

Don Peter Bicák

Pri príležitosti svätej omše, slávenej ku cti svätého Huberta, konanej v kaplnke Narodenia Panny Márie vo Vífaze - Doline, sme u nás vo farnosti privítali slávnostného kazateľa. Duchovný otec, na úvod Vás poprosím, aby ste sa nám bližšie predstavili.

Volám sa Peter Bicák, som sazezián. Pochádzam z Bardejova. Moji rodičia pochádzali tiež z okolia Bardejova. Otec z dedinky, ktorá sa volala Šiba a mamka od Prešova spod Kapušianskeho hradu. Mám 5 súrodencov, troch bratov a dve sestry. Ja som v poradí tretí. Detstvo som prežil v Bardejove. **Boli ste aj miništrantom? Lebo u niekoho už v tomto veku sa rodí povolanie byť kňazom.**

Áno, miništroval som už od druhého ročníka základnej školy. A miništrantov, ako to býva na ranných svätých omšiach, bolo pomenej a my menší sme na večerných svätých omšiach iba tam stáli pri oltári. Ja som chodil miništrovať na ranné sväté omše. Teraz sa niekedy tomu aj čudujem, že o pol šiestej či v lete, či v zime som odchádzal z domu. Miništroval som vo františkánskom kostole. Každé ráno o 6. hodine tam bola svätá omša, spolu so svojimi staršími bratmi.

snímka: Martin Magda

Čiže ráno bola väčšia šanca niečo pri oltári robiť, nielen tam stáť?

Áno, bola väčšia príležitosť niečo pri svätej omši urobiť. Niekedy nás bolo pri oltári večer aj tridsať, štyridsať. Takže to boli časy, keď bol oltár trikrát obklopený miništrantmi.

Nasledovala určite stredná škola. Kde ste ju absolvovali?

Strednú školu som navštevoval v Prešove. Študoval som na elektrotechnickej priemyslovke na Plzenskej ulici. Študoval som rádioelektroniku. Bol som „slaboprudár“. **Niektorí kňazi si už účelovo vybrali štúdium na gymnáziu, aby mohli ďalej pokračovať v seminári. U vás to bola odborná škola. Bolo v tom čase vo vás už rozhodnutie stať sa kňazom?**

Chcel som byť kňazom. Mal som takú vnútornú túžbu, cítil som závan povolania. Keď som sa rozprával so svojím otcom, kde pôjdem študovať, mal som otázku: či ísť na priemyslovku alebo na gymnázium v Bardejove. Môj starší brat

študoval na gymnáziu. Otec mi povedal: „Vieš čo, keď skončíš priemyslovku, niečo budeš mať v rukách a niečo budeš vedieť. A keď skončíš gymnázium, to je príprava na vysokú školu a nič v rukách ešte nemáš. A keď Pán Boh chce, aby si bol kňazom, tak budeš kňazom.“ On to takto videl a ja som to vnútorne prijal. Končil som v roku 1984. Potom som sa zamestnal. Išiel som na vojnu. A život išiel ďalej. Čítal som v jednom životopise o donovi Boscovi, že keď ponúkol chlapcom, aby založili spoločenstvo a aby mali nejakú víziu ako ísť dopredu, mnohým sa to, samozrejme, nezapáčilo. Neuvedomovali si, že tu ide o niečo seriózne. A jeden z jeho chlapcov, ktorý sa neskôr stal kardinálom a veľkým misionárom, vtedy povedal: „Mních, nemních, ja chcem ostať s donom Boscom.“ A otec kardinál Špidlík, keď rozprával o svojom povolaní, hovoril, že jemu k tomu, že sa stal jezuitom, pomohlo to, že mu vtedy (počas druhej svetovej vojny, ob-

dobie protektorátu) zatvorili vysokú školu, kde začal študovať. Jeden kamarát mu povedal: „Pod, vyskúšame to u jezuitov, tam sa ešte možno dá ísť.“ Tak išli na Velehrad. Hovoril, že až keď tam bol, zistil, že toto, čo chce robiť, že je na tom mieste, kde má byť. Aj ja by som povedal, že počas môjho štúdia na prešovskej priemyslovke som sa zoznámil so saleziánmi, ktorí tam pracovali, venovali sa neoficiálne mládeži. Organizovali tie tzv. stretká. Poznal som saleziánov aj predtým, staršieho koadjúktora – brata saleziána Jurka Kaščáka, ktorý pochádzal z nášho mesta. Stretával sa s nami v Bardejove raz za mesiac v byte svojej netere. Býval v Košiciach spolu s iným saleziánom donom Štefanom Timkom, ktorý mal vtedy na starosti košickú Kalváriu. Takže sme sa stretávali, navštevovali ho, on nám požičiaval niečo na čítanie, povzbudzoval nás. Chodili sme ministrovať a skrze neho som sa zoznámil s mladšími saleziánmi v Prešove, ktorí vtedy ešte neboli kňazmi a v podstate som sa aj ja zapojil do činnosti. Postupne prišlo akési rozlišovanie povolania a po skončení priemyslovky som zložil svoje prvé reholné sľuby. Po noviciáte, ktorý som prežil tajne. No a potom som začal tajne študovať teológiu. Predstavení rozhodli, u ktorého spolu brata mám aké skúšky robiť, ktorý sa bude venovať veľkej disciplíne. To už fungovalo roky. Keď padol socializmus, niektorí spolubratia prednášali aj v seminári v Bratislave. Nechcel som študovať nejaký technický predmet ďalej, preto som sa neprihlásil na vysokú školu. Nedomyslel som, že naozaj je škoda stratiť dva roky na vojne.

Uvedomil som si to, až keď som tam bol. Za ten čas sa mi podarilo urobiť skúšky z celej filozofie. Na tej úrovni, ktorá sa študuje v seminári. V podstate sme používali väčšinu materiálov, ktoré boli ako skriptá v seminári v Bratislave. Keď som sa vrátil, dokončil som si teologické štúdiá. Predstavení ma poslali pracovať do Košíc. Zamestnal som sa ako elektronik na rektoráte UPJŠ-ky (Univerzita Pavla Jozefa Šafárika). Tam som pracoval, mal som nejaký apoštolát. Viedli sme skupinky chlapcov, organizovali sme duchovné obnovy, duchovné cvičenia a podobné neoficiálne akcie. Rozmýšľal som nad tým, že vďaka tomu, že robím na univerzite, bude ľahšie ísť na nejaký humanitný smer, ísť čosi študovať. Kým sa to stalo realitou, padol socializmus a ja som bol v podstate na konci teologických štúdií. Potom som ešte prešiel prípravou k večným sľubom a k vysviacke.

V ktorom roku to bolo?

Bolo to v roku 1990 až do júna 1991, kedy som bol vysvätený za kňaza.

Vaše odborné vzdelanie sa vám niekedy vo vašej reholnej ceste zišlo? Lebo o saleziánoch je známe, že mladých ľudí všeobecne vedú k takej praktickosti v živote.

Aké má človek štúdiá, ovplyvňuje to jeho myslenie, čomu sa venuje, to samozrejme. Uvedomujem si, že veľké množstvo našich spolubratov, a v tom čase to bola taká najzaujímavejšia cesta, že človek študoval na vysokej škole a vedľa toho študoval teológiu, paralelne, neoficiálne. Mnohí z nich študovali na technike alebo v podobných odboroch. Ako kňaz si uvedomujem, mne osobne sa zdá, že závisí od toho, čo chceme v budúcnosti ro-

biť, ale svoj veľký význam majú aj humanitné predmety, ktoré sú veľmi potrebné. Myslím si, že nebolo by zlé v dnešnej dobe, keď sme pri takých veľkých zmenách, keby každý kňaz mal aj nejakú inú odbornosť. To otvára a vytvára skúsenosť pre človeka. Mne to osobne pomohlo v praktickom živote. Trinásť rokov som prežil na misiách v Rusku.

Tu sa na chvíľku zastavme. Boli ste vysvätený za kňaza. Aké bolo vaše ďalšie pôsobisko? Ako je to u reholníkov saleziánov? Vyberali ste si sami, kde budete pôsobiť?

U nás v našej kongregácii nikoho neposielajú do zahraničia bez jeho súhlasu. Sú dve možnosti. Prvou je, že keď človek cíti, že má misijné povolanie, myslím tým misie do zahraničia, tak sa dá k dispozícii generálnemu predstavenému, ktorý mu nejakým spôsobom určí jeho pôsobisko v zahraničí. Alebo je druhá možnosť - niektoré naše provincie majú zodpovednosť o misijné oblasti v určitých krajinách. My Slováci sme na požiadanie Svätého Otca prijali prácu v Azerbajdžane a predtým niekoľko rokov niektorí naši spolubratia začali pracovať v Ruskej federácii, konkrétne v Jakutskej republike, ďaleko na severe v ázijskej časti. Keď vznikla potreba, aby tam šiel niekto ďalší, tak ma oslovili. Vedeli, že v čase pred vysviackou, keď som bol diakonom, na tému o misiách sme s mojimi kolegami, ktorí boli so mnou vysvätení za diakonov, veľmi často rozprávali. Okrem mňa si vtedy všetci dali žiadosť o prácu v misiách. Ja som mal tiež takýto plán ešte skôr, ale uvedomil som si, že musím dozrieť. Tak ma cez nášho provinciálneho vikára oslovili, či by som nešiel do Ja-

kutska v Ruskej federácii.

Jazykovo ste asi nemali problém, keďže vtedy sme všetci museli ovládať ruštinu.

Áno, asi som jeden z mála absolventov našej priemyslovky, ktorý ruský jazyk nejakou mierou využil. Môžem povedať, že mám záľubu stále čosi čítať. A ako chalan som čítal aj ruské texty, dostávali sme nejaké časopisy. Na druhej strane som si uvedomil, aký veľký je rozdiel rozprávať rusky. Musím sa priznať, že som sa ruštinu počas štúdií na strednej škole nevenoval.

Podme teda do Jakutska. Mali ste tam nejakú konkrétnu úlohu?

Keď som pricestoval do Jakutska, bol tam rok otvorený nový saleziánsky dom (kresťanský dom). Taký „papierový“ dom, ktorý kanadské firmy stavajú na severe a v Kanade. Predtým bratia žili a pracovali v byte v paneláku. V Jakutsku je večne zamrznutá zem - vecnaja merzlota a to aj niekoľko kilometrov do hĺbky, ktorá v lete rozmrzne na pol metra. V dnešnej dobe sa domy stavajú tak, že sa urobia piliere do zeme, na ktorých sa urobí plocha a na nej sa postaví dom. V tom našom kresťanskom dome sme mali kaplnku, ktorá tam fungovala a nejaké priestory pre prácu s mládežou, sálu, kde sa môžu zahrať, niekoľko tried.

Akí sú tam mladí ľudia?

Generácie sa menia, mentalita sa obmieňa. Už je to iný spôsob života, iné myslenie. To sú súčasní ľudia. My si niekedy predstavujeme, trebárs nejaké sibírske mesto, že tam namiesto taxíkov jazdia na saniach s jeleňmi a podobne. Sú tam v určitom smere modernejšie mestá ako na Slovensku. Ako v Rusku hovorí: Moskva

ne Russia ani Sankt Peterburg. To sú moderné veľké metropoly so všetkým, čo tam má byť - s divadlami, školami, univerzitami. Všetko moderné budovy. Jakutsko je z jednej strany veľmi bohatou krajinou, ale mnohí ľudia sú biedni, ako všade. Ako Pán Ježiš povedal: „Chudobných stále budete mať medzi sebou“, a aj bohatých. Je to Ázia neďaleko mongolských a čínskych hraníc, obrovská krajina. Je asi 7 či 9-krát väčšie ako Francúzsko a žije tam asi milión ľudí. Je tam viac jazier ako ľudí, večne zamrznutá zem, koncom septembra, začiatkom októbra začína zima. Úplne bežné sú aj dva mesiace pod mínus 40 stupňov. Keď som sa vrátil z Ruska a predstavený ma požiadal, lebo som posledné roky prežil v Moskve, či by som nešiel na niekoľko mesiacov do Jakutska, pretože kňaz, ktorý tam pôsobil, si potreboval znova vybaviť víza a podobné záležitosti so zdravím, išiel som na dva a pol mesiaca. Mal som povolenie k pobytu, nepotreboval som víza. Keď som tam vystúpil z lietadla, bolo mínus 56 stupňov. Takže to je zima. A v lete máte vyše 30 stupňové teploty. Keď začne v polovici mája teplo, tak sa dá kúpať v jazerách a v rieke Lene.

A ako tam funguje duchovný život?

Ako hovorím, sú to moderné mestá, kde je multikultúrne obyvateľstvo. Máte tam obyvateľov celého bývalého Sovietskeho zväzu a ešte aj niečo navyše. Čiže logické je, že je tam pravoslávna cirkev, pred revolúciou tam bolo asi sedem pravoslávnych kostolov a aj teraz je niekoľko krásnych pravoslávnych kostolov, ktoré sú

na vysokej aj umeleckej úrovni. Miestne etniká, ktoré tam sú Jakuti a miestni obyvatelia Eveni, Jakagyri, tí majú svoje náboženstvá. V podstate od nich pochádzajú šamani, oni majú svoje animistické náboženstvo, rozvíja sa to ako súčasť ich identity. Je tam obrovské množstvo rozličných protestantských cirkví, tých slobodných letničiarskych a keď sa medzi sebou pochytiť, tak si založia zase druhú. Takže je toho veľa. A ešte je tam budhizmus, islam v niekoľkých formách, pretože tam je veľa ľudí z postsovietskych krajín - Azerbajdžancov, Tadžikov a iných. Takže, keď prídete do mešity v Jakutsku, vidíte tam dvesto aj tristo chlapov. Je to je mužská záležitosť. Všetko, čo sa týka náboženstva, je ovplyvnené 70 rokmi socializmu.

A naša katolícka viera tam je ako zastúpená?

Osobne na to pozerám tak, že sme tam neprišli preto, aby sme obracali pravoslávnych na katolíkov. V Jakutsku je postavený pekný kostol v centre mesta, postavil sa po veľkom jubileu. Saleziáni sú na dvoch miestach - v Jakutsku a južnejšie 500 km v mestečku Aldan. Pôsobil som v obidvoch mestách. Je tam ešte o ďalších 300 km mesto Neryungri, to je priemyselné centrum. Má asi 80 tisíc obyvateľov, tam sa povrchovo dobýva uhlie. Je to bohatá krajina, má obrovské nerastné bohatstvo. Hovorí sa, že je tam viac uhlia, ako sa v Európe vyťažilo za celú jej históriu. Sú tam aj veľké náleziská zlata.

Kedy ste potom ukončili váš pobyt v Rusku?

Osem rokov som pracoval v Jakutsku a v Aldane. Provinciálny predstavený ma požiadal robiť ne-

jaké veci v rámci celej našej provincie, do ktorej patrila Ukrajina, Bielorusko, Rusko a Gruzínsko. Tak som sa presídlil do Moskvy, kde som robil provinciálneho ekonóma a mal som na starosti médiá. Mali sme v Gatchine za Peterburgom polygrafickú priemyslovku, ktorá potom musela byť zrušená, pretože sme nemali svoje priestory a platiť nájom bolo nemožné. Dost' dlho to fungovalo celkom dobre a pritom bolo katolícke vydavateľstvo. Toto som mal na starosti. Stále som bol na cestách, keď mal človek na starosti stavby v štyroch krajinách a financovanie vecí. Teraz sa štruktúra zmenila a tak som sa vrátil na

Slovensko. Na Ukrajine máme aj školy. V Lvove naši bratia gréckokatolíci majú aj lýceum, aj učňovku. Je tam dom pre siroty. V Odese máme základnú školu, veľké mládežnícke centrum s pizzeriou, ktorá to financuje. V Bielorusku sme stavali niekoľko domov a mládežnícke centrá v Minsku a inde. Je toho dosť. Bolo kde chodiť a čomu sa venovať. V Moskve náš provinciálny dom bol pri katedrálnom chráme Nepoškvrneného počatia, ktorý je teraz biskupským chrámom, bývalý poľský kostol, ktorý bol postavený asi pred 104 rokmi. Fungoval len niekoľko rokov, keď tam zastrelili farára. Urobilo sa tam niekoľko poschodí a fungovalo to ako

nejaké priemyselné centrum, kde boli sústruhy a všeličo. Po jubileu sa kostol opravoval a farnosť tam majú na starosti ešte stále saleziáni. Pomáhal som tam v katechizácii a každú sobotu som mal latinskú omšu pre cudzincov. Tam sa slúži svätá omša v troch obradoch a v mnohých jazykoch – v arménskom jazyku a obrade, vo východnom obrade byzantskom po rusky a ukrajinsky, latinská sv. omša sa slúži podľa misálu Jána XXIII. Sú sväté omše v poľštine, v ruštine, v angličtine, anglicko-francúzsky, španielsky, Kórejci tam majú sväté omše.

Vráťme sa teraz k nám na Slovensko. Kde teraz pôsobíte?

dokumentárna snímka z Jakutska: don Peter Bičák, SDB

Keď som sa vrátil z Ruska na Slovensko, dostal som možnosť prežiť rok v Ríme. Študoval som v ateliéri kardinála Špidlíka východnú teológiu. Orientoval som sa viac na pravoslávnych ruských teológov a na prvých tisíc rokov, keď sa na východe formulovali dogmy. A ešte sakrálné umenie. To sú v podstate dva ateliéry spojené v jeden pod vedením Marka Rupnika. Tam som prežil zhruba rok. Moji kolegovia, ktorí tam ostali, robia mozaiky, ktoré sú v Poľsku aj v sanktuáriu Jána Pavla II. a u nás v Turzovke, v Nitre, Bratislave-Rači. Tri roky som pôsobil v Poprade-Velkej, tam majú saleziáni zverenú farnosť a je tam aj saleziánsky noviciát. Na sídlisku Juh máme oratórium, venoval som sa deťom.

No a už rok som v Sabinove. Robím si žarty, že už som starý pán. Trošku uložený nabok, nemám až tak veľa veľkých povinností. Ale aby som hovoril vážne. Neďaleko Sabinova na Drienici majú saleziáni spolupracovníci vybudované duchovné centrum, kde sa robia duchovné obnovy, cvičenia a iné aktivity. So spolubratmi, s ktorými sme traja v Sabinove, sa na jednej strane venujem tejto činnosti, snažím sa chodiť medzi deti a potom som k dispozícii pre provinciálne povinnosti. Tento rok som kázal na viacerých duchovných cvičeniach našim spolubratom, ale aj pre mladých, rodiny. Teraz budem kázať na duchovných cvičeniach na Velehrade pre českých spolubratov. Pán Boh má svoje plány a nie-

kedy sme len prekvapení, kde ho Pán Boh dotiahne, keď mu to človek dovolí. Vždy som s takým nadšením čítal knihy o polárnikoch, o Amundsenovi a nikdy som ani len nesníval, že budem niekedy na severe a budú mi mrznúť nohy pri mínus 50 stupňoch a že v mínus 40 pôjdem autom cez tajgu, aby som odslúžil svätú omšu. Toto je taký bonus k povinnostiam. Uvedomujem si v svojom živote, ako hovorí páter Cencini, že Pán Boh má s každým človekom svoj plán a keď mu dovolíme, tak budeme spokojní, šťastní, nájdeme sami seba, svoju identitu. Keď sa nezapojíme, on si svoj plán zrealizuje a k našej škode bude, že sme boli mimo.

Ďakujem za rozhovor.

pripravili: Mgr. M. Gondová a M. Magda

O hrobach našich srdc

My nie sme zvyknutí žiť myšlienkami. Skôr sme vychovaní žiť akési situácie, rôzne udalosti, správy, informácie. My viac vieme, čo sa robí v susedovom dvore, než to, čo sa deje v našich dušiach. Už tým, že vedieš určitý dialóg, môžeš brať pokoj tomu, s kým ho vedieš alebo o kom ho vedieš a to aj vtedy, keď je ten človek už vo večnosti. Iba ho zbytočne hryzieš. A on to cíti, lebo jeho duch cíti tvojho ducha. Boh mu dáva pokoj a ty mu ho odnímaš, ale tým aj seba samého oberáš o pokoj. To, ako ty o iných hovoríš, je ako nejaký chrobák, ktorý ti rozožiera vnútro. Potom sa niekedy čudujeme, že po čase sa to začne prejavovať aj na fyzickom zdraví človeka.

Prečo je pre nás napríklad hnev putom? Prečo máme rôzne negatívne pocity? Takéto pocity nás častokrát spájajú so zlým duchom. No my sme si zvykli na tieto veci, zvykli sme si aj na hnev, na strach, na všetky tie negatívne putá, o ktorých hovorí otec Elias Vella, známy exorcista vo svojich prednáškach. Teda my si ani nevedomujeme, ako sa stávame rukojemníkmi zlých duchov už tu na zemi, lebo samotné tie putá sú zviazané s peklom. Iba Ježiš Kristus dokáže uzdravovať.

November je časom, kedy sa zamýšľame o veciach života po živote. Druhý svet - to je večná radosť, večná nádej, pokoj v pocitoch človeka. Navštevujeme hroby a Božie slovo nám ukazuje na to, že skutočným hrobom môže byť aj samotné naše srdce, lebo naše srdce je prekryté, ako to vidíme na cintorínoch, akoby veľkou kamennou platňou, nespočetnými hriechmi, nepravosťami, urazenosťou, rôznymi strachmi a nepokojmi. Tí, čo sa nachádzajú v hrobch svojich srdc, budú počuť hlas Božieho Syna a vyjdú z nich. Čiže Pán chce najprv otvoriť hrob, ktorý nosíme v srdci. Pre Boha nie je dôležitým hrob, ktorý je na cintoríne, ale ten, ktorý je v nás, lebo ten je strašnejší. Nevidím, že moje srdce je mŕtve, lebo už nevidím a ani nevnímam blížneho, moje srdce je zabité hriechom, nepravosťou a Bohu ide o to, aby nás z tohto hrobu vyslobodil. A niekedy to tak aj cítime, že keď niekoho súdime, odsudzujeme, že sa nám na srdci tvorí kameň. Cítime, zvyčajne po dobrej svätej spovedi, že nám ten kameň akoby niekto odvalil, častokrát aj povieme: spadol mi kameň zo srdca. Preto by sme pri náv-

ilustračná snímka: M. Magda ml.

števe cintorínov v tomto čase mali myslieť aj na hroby našich sŕdc a čím viac tam púšťať Boha cez Božie slovo, cez modlitbu srdcom, cez pokánie, cez vďačnosť Bohu sa ten kameň odvaluje.

Pred časom som mala možnosť počúvať jedného kňaza, ktorý hovoril o pamäti duše. Počuli ste už o tom, že naša duša má svoju pamäť? Dovedty ani ja nie, preto sa pokúsím prerozprávať, čo som si zapamätala. Čo je to pamäť duše? Pamäť našej duše sa totiž začína zakladať už tu na zemi, počas nášho života. Tento kňaz ďalej pokračoval, čo je typickým príkladom pre pamäť duše, napríklad keď ideme do kostola a cestou nás stretne nejaký človek a on si takpovediac do nás tak „rýpne“, niečo nám povie a nás to urazí, alebo sa na nás škaredo pozrie, neodzdraví nám a my takto, v takomto stave duše vojdeme do kostola. Sedíme tam síce v tom chráme, ale v hlave nám začína bežať dialóg s tým človekom, lebo naše ego, naše vedomie nám ukazuje, že ten človek nás urazil. Podľa nášho videnia sveta je ten človek nespravodlivý a my sme naopak tí, ktorí sú spravodliví. Začína nám v hlave bežať akoby také hryzenie do tohto človeka: ako som mu mal odpovedať, čo som mal ešte povedať, ako som mu to mal vrátiť. Potom ideme domov, príde druhý deň a hneď ako sa zobudíme, znova prídu takéto myšlienky a znova začína prebiehať tento dialóg. Ale tento dialóg už nejde z našej mysle, ale on sa už dvíha zo srdca, už sa zapísal do pamäte duše. Opäť je ten negatívny dialóg v nás a to v nás spôsobí, že nám to zoberie dobrú náladu, radosť, zabije v nás všetky dobré

pocity. Nebezpečné na tom je to, že keď tento stav nepremodlíme, zostáva tento stav v pamäti našej duše. Aj keď tá situácia už pomínila, možno dokonca už ani toho človeka niet tu na zemi, lebo prešlo mnoho rokov, veľakrát napríklad niekto niekoho urazil pred tridsiatimi rokmi a prídu nám tieto situácie do pamäte, tieto myšlienky sa nám rozvíjajú niekde z pamäte a keď to nevymodlíme zo seba, pôjde to s nami na večnosť. A tam vo večnosti, táto uložená informácia v pamäti našej duše, môže byť príčinou nášho stavu, príčinou našich myšlienok vo večnosti. Nás táto pamäť môže prenasledovať, lebo v našej pamäti je založené zlo, ktoré nás bude robiť otrokmi. Tá pamäť je už otrokom ducha urazenosti, ducha hnevu, preto treba túto vec premodlievať. A ako sa to robí?

Ako tento kňaz podotkol, keď cítim, že sa vo mne dvíha zlo v podvedomí duše alebo v pamäti srdca, je treba okamžite na to zlo hneď odpovedať dobrom, aby sa do pamäte zakladalo dobro. Začínam toho človeka, ktorý ma pred tridsiatimi rokmi urazil, požehnávať, začínam mu želať dobro: Požehnaj, Pane, tú osobu na tvoju slávu. Ježišu, daj mi dobré myšlienky voči tej osobe, daj mi myšlienky dobroty voči tej situácii. A keď to budeme opakovať častejšie, začneme pociťovať, že do našej duše príde iný duch, ktorý sa volá Najvyššie Dobro a Láska. Alebo je dobré začať sa obracať k Božej Matke Panne Márii cez modlitbu ruženca. Vynikajúcim prostriedkom je aj tzv. Ježišova modlitba: Pane Ježišu Kriste, zmiľuj sa nado mnou hriešnym. A cez dialóg s Bohom alebo Pannou Máriou prichádza do našej duše dob-

ro, teplo, dobrý pocit, prichádza tam tichá radosť. Tá naša pamäť duše začína byť už nie zlou pamäťou, ale dobrou pamäťou.

Aj cirkevní otcovia napr. svätý Bazil nás veľmi vystríha, že toto je nebezpečné pre spásu našej duše. A samotné evanjelium hovorí, že aj Mária si mnohé veci ukladala vo svojom srdci a premýšľala o nich, čiže Božia Matka si ukladala evanjeliové slová vo svojom srdci, ona vždy pamätala na dobro. Ale my viacej pamätáme na zlo a to je nebezpečné pre našu večnú pamäť, pre pamäť duše. Lebo nás pamäť častokrát bolí, preto utekáme k fľaši alkoholu, či nejakého iného úniku, ale pamäť nás môže bolieť aj vo večnosti. A tam nám už nikto neuleje poldeci, ani tabletky na spanie sa tam nebudú môcť zobrať.

Dobro, ktoré ja zakladám cez dialógom s Bohom, s Pánom Ježišom Kristom alebo s Pannou Máriou, môže byť naším pokladom pre nebo. Tu na svete žijeme cez vonkajšie podnety, ale vo večnosti budeme žiť z podnetov, ktoré budú vychádzať z našej pamäte. Alebo nás naša pamäť bude mučiť, alebo nás bude tešiť a radosť. Preto Pán Ježiš hovorí: „Zhromažďujte si poklady v nebi“.

Nebo je stav duše, to je pamäť duše. V evanjeliu môžeme čítať, že keď sa Pán Ježiš preplaval na druhý breh a vystúpil z ložky, už ho tam čakal istý posadnutý. Pán Ježiš ho exorcizoval, pričom démon z toho posadnutého človeka kričal: „Prišiel si nás mučiť?“ Pán Ježiš vyháňa z neho všetkých démonov do stáda sviň.

Pri tej príležitosti sa môžeme zamyslieť, či aj nás pokoj mučí? Lebo

ilustračná snímka: M. Magda

ako inak mohol Ježiš mučiť zlého ducha, veď žiadny mučiaci nástroj nikdy nepoužil. V Ježišovi je hlboký pokoj, v Ježišovi je hlboká radosť, duch milosrdenstva, blahoslavenstva. Ale nás častokrát pokoj mučí, nám je niekedy ťažko byť s Bohom. Asi nikto nepovie kňazovi: „Duchovný otec, ešte predĺžte svoju homíliu, ešte budme s Pánom tu, lebo je nám tu dobre.“ Skôr naopak. A keď vyjdeme z kostola, hneď ako prídeme domov alebo ešte cestou zapíname mobility a televízory, lebo náš organizmus si už od malička privykol na ducha nepokoja. Nám je ťažko byť pri Bohu. Keď sa nám pokazí televízor počas nejakého filmu alebo skúste zobrať mladému človeku

dnes mobil alebo počítač, čo vtedy prichádza? Muky.

Nevieme adaptovať svoju dušu do pokoja. Nehľadáme pokoj, hľadáme, s kým sa pohádať, vyvolať nejaký konflikt. Na pracoviskách sa to často vidí, v školách, v rodinách. A keď je už niekto sám, tak aspoň vyjde na ulicu a tam si nájde nepriateľa, s kým by sa mohol pohádať. Čiže mnohí ľudia cítia potrebu nepokoja, potrebu odsúdiť, potrebu ohovoriť a niekedy cítime aj potrebu byť urazení.

Predstavte si človeka, ktorý by bol dlho zatvorený v nejakej bani a teraz zrazu toho človeka dáte na slnko, jeho oči budú cítiť muky. Preto, keď prichádzal Kristus ako Svetlo, démoni, ktorí sú temno-

tu, cítili muky. A tak tým, že si celý život zvykám na tento nepokoj, vo večnosti ma to môže urobiť neschopným byť večne s Bohom. Preto si treba vážiť pokoj, pokoj iného človeka si vážiť viac ako svoju pravdu. Vážim si pokoj manželky, manžela, pretože naša logika nehľadá pokoj, my nerozmýšľame pre pokoj.

Prečo nekomunikujeme v srdci s duchom lásky, s duchom milosrdenstva a s Duchom Svätým, ktorý je v každom z nás po krste? Preto sa veľa modlíme za pokoj. V tomto čase jednak za duše zosnulých, ale aj za náš vlastný pokoj. Lebo aký stav duše máme, také myšlienky nás naplňajú.

Mgr. Martina Gondová

Biskupská synoda o mladých vo Vatikáne

Vatikán 16. októbra (RV) V utorok 16. októbra predniesol svoj príspevok na Biskupskej synode o mladých vo Vatikáne prešovský arcibiskup metropolita Mons. Ján Babjak, SJ, ktorý je ako hlava Gréckokatolíckej cirkvi sui iuris na Slovensku jedným zo synodálnych otcov. Svoj príspevok obsahovo zamerail na bod. č. 199 Mládežnícky protagonizmus zo 4. kapitoly (Animácia a organizácia pastoračnej starostlivosti) pracovného dokumentu synody Instrumentum Laboris. 15. riadne generálne zhromaždenie Biskupskej synody v dňoch 3. až 28. októbra 2018 sa venuje téme: „Mladí, viera a rozlišovanie povolania“.

Príhovor prešovského arcibiskupa metropolitu Jána Babjaka, SJ na Biskupskej synode

Drahý Svätý Otče, milí synodálni otcovia a všetci prítomní, pochádzam zo srdca Európy, zo Slovenska a skúsenosť s mladými v našej gréckokatolíckej cirkvi je nielen dobrá, ale myslím si, že aj inšpirujúca pre mnohých z vás. Milujeme našu mládež, lebo ju vnímame ako sladké ovocie našej Cirkvi, ktoré sa zrodilo cez utrpenie a bolesť našich blahoslavených biskupov, kňazov a veriacich.

Mladým sa venujeme systematicky v rôznych centrách a venujú sa im najmä mladí animátori, ktorých si vychovávame v dvojročnej animátorskej škole v našich mládežníckych centrách. Aktuálne máme v týchto školách 164 účastníkov, ktorí s radosťou prichádzajú na formáciu, aby duchovne rástli a naučili sa odovzdávať mladým ľuďom to, čo sami dostali pri svojej formácii, pri rozlišovaní povolania. Súčasťou tejto školy sú aj seminaristi, ktorí si prostredníctvom tejto formácie vytvárajú vzťahy s laikmi, raz budúci spolupracovníkmi vo farnostiach. Doposiaľ absolvovalo animátorskú školu v našej metropolii približne 400 účastníkov.

Animátorom v službe mladým sú nápomocní riaditelia jednotlivých centier a najmä kňazi, členovia Komisie pre mládež, ktorí sa pravidelne stretávajú a spolu pripravujú formačné programy. Bez týchto zapálených mladých ľudí, animátorov, si neviem predstaviť prácu s mládežou v archieparchii i metropolii, lebo práve mladí najlepšie rozumejú mladým a vedia s nimi komunikovať ich rečou. Mladých ľudí sa snažíme osloviť už v útlom veku. Letné stretnutia mládeže organizujeme vo viacerých vekových kategóriách, už od deviatich rokov. Len tieto prázdniny ich počet presiahol 1390. Mladí, oslovení a inšpirovaní animátormi, s radosťou vstupujú do formačných programov, aby raz sami slúžili mladým.

Naša hlavná animátorka Viktória je tu prítomná na Biskupskej synode ako audítorka. Má mnoho vzácnych skúseností s formáciou mládeže, v posledných rokoch aj zo zahraničia.

Mládeži sa venujeme nielen cez prázdniny, kedy sú centrá prepĺnené, ale aj pravidelne celý rok, najmä počas tematických víkendov, formačných kurzov a duchovných cvičení. Tak mladí dozrievajú a stavajú sa z nich zrelí kresťania, ktorí milujú Cirkev a žijú pre ňu. Mnohí sa potom sami venujú mladým vo svojich farnostiach organizovaním a vedením pravidelných týždňových stretnutí pre deti a mládež i miništrantov, vedením detských zborov, prípravou farských dní, výletov a táborov. Animátori sprevádzajú mladých osobným svedectvom a príkladom nezištnej služby a sú im nápomocní pri rozlišovaní ich povolania. Mám nádej, že práve mládež, formovaná mladými animátormi, dokáže intenzívnejšie naplňať aj misionárske a evanjelizačné poslanie v Cirkvi.

Medzi mládežou, ktorej sa venuje naša gréckokatolícka cirkev sú aj mnohí Rómovia, čo je myslím veľmi vzácné, lebo boli na okraji spoločnosti. Naša cirkev už trinásť rokov má s formáciou Rómov tie najlepšie skúsenosti a môžem svedčiť, že sú často horlivejší, než ostatní. Sú šikovní a zdatní nielen v oblasti hudby a spevu, ale aj v oblasti odovzdávania viery svojim rovesníkom. Keďže Rómovia sú otvorení pre život oveľa viac ako majoritná spoločnosť, myslím, že raz oni môžu byť hlavnými misionármi pri odovzdávaní viery ďalším generáciám v našej Cirkvi. Ďakujem.

prípravil: M. Magda

Deviata dušičková vigília za nenarodených v Košiciach

V stredu 7. novembra 2018 sa uskutočnila v Košiciach v poradí deviata modlitbová dušičková vigília s názvom Zapálme svetlo obetiam potratov.

Zrána sa zmobilizovali košické kresťanské spoločenstvá, ktoré spoločne vytvorili modlitbovú reťaz pri nemocnici na Rastislavovej ulici. Vystriedalo sa tu vyše 200 dobrovoľníkov, ktorí sa modlili od 8.00 do 16.00 hod. a popri modlitbe sa zamerali aj na kampaň vo forme distribúcie letákov, či výstavu modelov embryonálneho vývoja malého dieťaťa.

Podvečerný program sa začal svätou omšou v Kostole Kráľovnej pokoja na ulici Milosrdenstva. Hlavným celebrantom bol košický arcibiskup Bernard Bober, ktorý sa vo svojom príhovore zameral na falošné argumenty kultúry smrti a prečo je dôležité byť budovateľmi kultúry života.

Vyvrcholením košickej dušičkovej vigílie za nenarodených bol sviečkový pochod a krížová cesta opäť pred nemocnicou na Rastislavovej ulici. Je to jedno zo siedmich miest v Košiciach, kde sa vykonávajú potraty.

V Košickej arcidiecéze funguje od 1. júla 2014 Úrad pre apoštolát ochrany života, ktorý koordinuje aktivity zamerané na scitlivenie povedomia o hodnote a nenarušiteľnosti ľudského života od počatia po prirodzenú smrť. Jeho aktivity je možné sledovať na stránke <http://zazivot.sk/>

TK KBS - Jaroslav Fabian

Pakistanská kresťanka Asia Bibiová opustila so svojou rodinou Pakistan

Pakistan 8. novembra (RV) Týždeň po vynesení oslobodzujúceho rozsudku Asii Bibiovej opustila táto pakistanská kresťanka i so svojou rodinou Pakistan. Za prísnych bezpečnostných opatrení odišla z väzenia v Multane priamo na letisko. Podľa agentúry AsiaNews nasledovala svojho advokáta do Holandska.

"Po splnení formalít bola prepustená z väzenia a prevezená na tamojšie letisko. Podľa niektorých zdrojov ju holandský diplomatický personál sprevádzal do Islamabadu. Mám za to, že Bibiová so svojou rodinou budú prevezení do Holandska," potvrdil správu P. Arthur Charles, bývalý generálny vikár diecézy Karáči. Agentúra AsiaNews získala potvrdenie týchto správ aj od riaditeľa najrozšírenejšieho pakistanského denníka "The News".

-TK KBS-

Súťaž amaterských filmárov SAFI

Bratislava 9. novembra (TK KBS) TV LUX spustila už 6. ročník úspešnej Súťaže amatérskych filmárov - SAFI, ktorej cieľom je motivovať amatérskych video-tvorcov. Témou tohto ročníka je "Moja obeta". Zapojiť sa môžu mladší i starší filmári, jednotlivci i skupiny. Súťažné video musí spĺňať stanovené kritériá - maximálna dĺžka videa 5 minút, téma videa: „Moja obeta“, kvalita HD, na začiatku krátko a originálne predstaviť seba a vo videu kreatívne spomenúť TV LUX.

V tomto ročníku súťaže bude mať SAFI dvoch víťazov. Jedného vyberie odborná porota a o druhom rozhodnú svojimi hlasmi diváci. Vyhrať môžete fotoaparát CANON EOS 200D alebo novú akčnú kameru GoPro Hero 7 Silver. Z farnosti víťaza, ktorého si zvolia diváci, prinesie TV LUX priamy prenos svätej omše na náklady televízie. Súťažné videá je potrebné poslať spolu s prihláškou najneskôr do 21. januára 2019.

-TK KBS-

V Spišskej diecéze oslávia sviatok svojho patróna i patróna katedrály

V nedeľu 11. novembra 2018 sa v Spišskej diecéze slávi sviatok svätého Martina z Tours, patróna katedrály a zároveň aj patróna diecézy.

Slávnostnú svätú omšu o 10.00 hod v Katedrále svätého Martina v Spišskej Kapitule bude sláviť Mons. Alojz Tkáč, emeritný košický arcibiskup.

"Pri pohľade na osobu sv. Martina si v tento deň v celej Spišskej diecéze opäť pripomenieme, ako veľmi je dôležité podeliť sa o dobrá, ktoré máme, s tými, čo ich nemajú. Tak nájdeme radosť z viery a zakúsime aj Božiu blízkosť," avizuje diecéza.

-TK KBS-

V Ríme predstavili knihu Umlčaná cirkev a pápežská diplomacia 1945 - 1965

Knihu „Umlčaná cirkev a pápežská diplomacia 1945 - 1965“ z Vatikánskeho knižného vydavateľstva predstavili verejnosti v stredu 7. novembra v Ríme na pôde Pápežskej univerzity Urbaniana za účasti významných osobností.

Dvojazyčná historiografická publikácia približuje kontext prenasledovania Cirkvi po Druhej svetovej vojne v stredovýchodnej Európe vo vzťahu ku Svätej stolici. Medzi viacerými osobnosťami trpiacej Cirkvi predstavuje aj spišského biskupa Jána Vojtaššáka, ktorý je kandidátom blahorečenia.

Spolu s predsedom Pápežského výboru pre historické vedy prof. Bernardom Ardurom knihu prezentoval emeritný prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov kardinál Jozef Tomko a historici prof. Gianpaolo Romanato z Univerzity v Padove a HEDr. Luboslav Hromják z Katolíckej univerzity v Ružomberku.

V zostavovateľskom kolektíve je na prvom mieste prof. Emília Hrabovec z Teologickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, ktorá je členkou Pápežského výboru pre historické vedy. Ďalšími sú prezident Fakulty kánonického práva sv. Pia X. v Benátkach prof. Giuliano Brugnatto a kňaz Spišskej diecézy Peter Jurčaga, postulátor v kauze beatifikácie biskupa Jána Vojtaššáka. Medzi autormi príspevkov figuruje deväť historikov z Poľska, Slovenska, Maďarska, Talianska, a Belgicka.

Všetkým, ktorí sa o vydanie diela zaslúžili, poďakoval v úvode prezentácie spišský biskup Mons. Štefan Sečka. Na podujatí s účasťou medzinárodného publika a za prítomnosti viacerých Slovákov i Čechov pôsobiach v Ríme sa prihovorili veľvyslanci Slovenskej republiky a Českej republiky pri Svätej stolici Marek Lisánsky a Václav Kolaja.

Vatikánske knižné vydavateľstvo, ktoré 440-stranovú knihu vydalo v edícii „Akty a dokumenty“ Pápežského výboru pre historické vedy reprezentoval pri prezentácii jeho riaditeľ P. Giulio Cesareo. Na prezentácii spolupracovali Pápežské kolégium Nepomucenum a Pápežské slovenské kolégium sv. Cyrila a Metoda.

V anotácii ku knihe čítame: „Súbor štúdií medzinárodného autorského zoskupenia historikov sa zaoberá situáciou Katolíckej cirkvi v krajinách stredovýchodnej Európy počas dvadsiatich rokov počínajúc bezprostredne povojnovým obdobím, ktoré bolo už poznačené silným vplyvom komunistických strán a prvým prenasledovaním Cirkvi za formujúcou sa železnou oponou, cez smutnoznané päťdesiate roky v znamení úplnej izolácie komunistických štátov a najtvrdšej perzekúcie umlčanej Cirkvi, až po prvé kontakty a nasledujúce diplomatické rokovania, ktoré vstúpili do dejín ako vatikánska východná politika.“

Kniha vychádza zo širokej porovnávacej a interdisciplinárnej perspektívy, spájajúcej historicko-diplomatický a historicko-teologický pohľad, a predstavuje konkrétne situácie, v akých sa Katolícka cirkev nachádzala v rôznych štátoch stredovýchodnej Európy, ako aj metódy a postupy diplomacie pápežov Pia XII., Jána XXIII. a Pavla VI. v kontexte studenej vojny a rodiacej sa ostpolitiky. Významným aspektom skúmaného obdobia sú svedectvá o prenasledovaní a mučeníctve, ktoré tu ilustrujú napríklad prípady J. Mindszentyho, S. Wyszyńskiego či J. Vojtaššáka.

Knihu v dvojazyčnom taliansko-slovenskom prevedení vydalo Libreria Editrice Vaticana s podporou Fakulty kánonického práva sv. Pia X v Benátkach a Spišskej diecézy. Na realizácii spolupracovalo vydavateľstvo Post Scriptum.“

Publikácia nesie na obálke prelínajúce sa portréty dvoch kandidátov blahorečenia: pápeža Pia XII. a spišského biskupa Jána Vojtaššáka. Po predhovoroch (Bernard Ardura, Jozef Tomko, Francesco Moraglia, Štefan Sečka) a odbornom úvode (Emília Hrabovec) nasleduje deväť príspevkov autorov:

Cirkev na „znovuzískaných územiach“ Poľska a prípad „vlasteneckých kňazov“ (Miroslaw Lenart), Katolícka cirkev v Poľsku a Svätá stolica v rokoch 1948 - 1965 (Stanislaw Wilk), Svätá stolica a Československo 1945 - 1965 (Emília Hrabovec), Prenasledovanie Cirkvi na Slovensku a monsterproces proti trom slovenským biskupom (Róbert Letz), Príbeh jedného neúspešného plánu: tajná katolícka hierarchia v Maďarsku (András Fejérdy), Prenasledovanie gréckokatolíckej Cirkvi a rímskokatolíckej Cirkvi v Rumunsku (1948-1950) a Svätá stolica (Roberto Scagno), Východná politika Pia XII. Modus Vivendi navrhnutý v Moskve 1946 - 1947. Prípad pátra Alexandra Töhötöma Nagya SJ (Johan Ickx), Kresťanský koncept mučeníctva a mučeníci komunistického režimu (Zdislaw Jozef Kijas). Mučeníctvo a svätosť v prípade kardinála Mindszentyho (Adam Somorjai).

Spolu s prof. Giulianom Bruggottom, prezidentom Fakulty kánonického práva sv. Pia X. v Benátkach sa na slávnostnej prezentácii knihy zúčastnili aj slovenskí študenti tejto fakulty, ktorá v Ríme zároveň oslavuje 10 rokov svojej existencie.

-TK KBS-

Piotr Rubik a "Septembrový Žaltár"

Vážení čitatelia, ponúkame Vám dva postrehy z úžasného hudobného diela, dnes už známeho poľského skladateľa a dirigenta Petra Rubika, na ktorom sme sa ako redakcia a naši dopisovatelia mohli zúčastniť.

V košíckej Steel aréne sa v sobotu 27. októbra 2018 o 19. hodine uskutočnil veľkolepý dvojhodinový koncert slávneho poľského dirigenta a skladateľa Piotra Rubika so šiestimi sólistami, 60-členným orchestrom a 55-členným zborom, kde ponúkol to najlepšie zo svojej tvorby. Predstavil sa dielom „septembrový Žaltár“, v ktorom odznali jeho najznámejšie skladby.

Vyštudoval konzervatórium a hudobnú akadémiu Fryderika Chopina vo Varšave. Neskôr sa stal členom svetoznámeho orchestra Jeunesses Musicales International. Študoval kompozíciu filmovej hudby v Siene pod vedením slávneho skladateľa Ennia Morriconeho. Jeho najvýznamnejším dielom je oratórium Tu es Petrus (Ty si Peter), ktoré bolo skomponované na počesť pápeža sv. Jána Pavla II.

Naša redakčná rada spolu s duchovnými otcami farnosti prijala pozvanie prežiť koncertnú atmosféru tohto svetoznámeho skladateľa. Počas koncertu sme sa započúvali do nevšedného spojenia populárnej symfonickej hudby s viacerými skomponovanými dielami jeho skladieb. Hudobný žáner, ktorý ponúka, sa vymyká popu i klasickej hudbe. Označuje sa jednoducho za hudbu Piotra Rubika.

Autor textov Zbigniew Ksiazek spolu so skladateľom v piesňach, ktoré nazvali žalmami, sa pýtali v mene svojom i nás všetkých ľudí 21. storočia na zmysel viery, ktorá vedie k sebecktvu a násilnostiam na ľudské pokolenie, ktoré počínajúc prvotným hriechom porušuje zákon Boží i ľudský, na nádej na život po živote, ktorá je najväčším dobrom a zároveň jedinou záchranou pre prostomyselný svet.

Koncert plný emócií, radosti, lásky a energie. Presne takýto bol hudobný večer, ktorý viedol tento poľský dirigent. Ku každej piesni nasledovali aj úvodné slová žalmu k jednotlivým skladbám, ktoré emočne umocňovali toto poslanstvo. Po jeho výzve, aby sa všetci v hľadisku zapojili a zaspievali jednu z najznámejších piesní „psalm kochania“, bolo vidieť z výrazu jeho tváre radosť a nadšenie z toho, že poznáme jeho skladby. Príjemne sme ho potešili a myslím si, že to prekonalo aj jeho očakávanie.

Piesne v poľskom jazyku sú nám blízke a rozumieme im. Prekvapením bolo aj to, že nám poľskí interpreti zaspievali jednu z ich piesní v našom rodnom slovenskom jazyku, mnohých z nás to potešilo.

Dirigent Piotr Rubik po niekoľkých opakovaných stand upov povedal: „Publikum je dôležitou súčasťou každého vystúpenia a toto publikum nám dodalo nesmiernu energiu.“

Žofia Jenčová

snímka: Tono Kulán

snímka: M. Magd

Skladateľ Piotr Rubik je známy zjav nielen pre umeleckú obec. Svojím entuziazmom a energiou si už dávno získal srdcia bežných poslucháčov v Poľsku a na Slovensku. Piotr sa preslávil najmä hudobnými dielami o najslávnejšom Poliakoví pápežovi Jánovi Pavlovi II. Jeho albumy *Tu es Petrus* (2005) a *Santo Subito* (2009) získali mnohé prestížne ocenenia a dokonca diamantovú platňu za rekordný predaj. Keďže sa na jeho koncertoch v Poľsku čoraz viac objavovali priaznivci zo Slovenska, rozhodol sa prísť za nimi, aby si jeho umenie mohli vychutnať aj doma.

V sobotu 27. októbra sa Piotr Rubik po štyroch rokoch opäť predstavil košickému publiku v Steel aréne s oratóriom úspešných skladieb, ktoré nazval septembrový Žaltár. Jedinečný prístup Rubika k slovenskému publiku nás naplno vtiahol do jeho koncertu od samého počiatku. Vlastne už pred začiatkom koncertu sa v meste tvorili kolóny smerujúce k Steel aréne, čo bolo predzvesťou zaplneného hľadiska.

Celý večer otvoril apokalyptický prológ Armagedon, kopírujúci knihu Zjavenia apoštola Jána - Apokalypsu o posledných skúškach, ktoré prídu na svet. Ďalšie skladby autor rozdelil do štyroch tématických okruhov: žalmy viery, žalmy anjelov, žalmy nádeje a žalmy túžby. Meditatívne texty napísal Rubik dvorný textár Zbigniew Książek. Každá skladba bola inšpirovaná úryvkom jedného zo žalmov. Takže celý koncert sa tak stal prednesom moderného žaltára ako jednej veľkej chvály Boha, popretkávanéj prosbami. Živelná hudba orchestra a výkony spevákov pod vedením dirigenta Rubika vytvorili v sále pulzujúcu atmosféru. Mnohí diváci vedeli piesne naspamäť, takže sa mohli pripojiť. Entuziazmus, hlboké texty a nespútanosť jeho osobnosti stáli za naozaj intenzívnym a inšpiratívnym programom tohto večera. Najväčšie ovácie získali piesne o Márii Magdaléne, žalm bratov anjelov a Rubikov chválospev na lásku s názvom žalm milovania.

Ak sa pýtame, o čom vlastne jeho zbor a orchester spieval, odpoveď je jednoduchá: o Bohu, láske, živote, ale aj o bolesti, trápení a svetových konfliktach, ktoré sú podľa neho súčasťou eschatologických časov prichádzajúcich na ľudstvo. Odpoveď vidí skladateľ, podobne ako žalmista, v dôvere Bohu a láske k blížnym. Veľkolepé témy zaodeté do fascinujúcej hudby vyniesli Rubikovi rekordný predaj jeho albumov a enormnú účasť na jeho vystúpeniach. Zaujímavé bolo sledovať rôznorodosť publika od mladých ľudí cez kňazov, sestričky až po dôchodcov. Rubikova hudba si vie nájsť priaznivcov zo všetkých vekových kategórií.

Záverečný potlesk a standing ovation nadšeného obecenstva nenechal poľského umelca a jeho zbor tak ľahko odísť, preto musel pripojiť niekoľko prídavkov svojich najväčších hitov a tiež pár noviniek. Koncerty Piotra Rubika sa na Slovensku stali fenoménom. Jeho komunikácia s publikom a osobná angažovanosť prísť koncertovať k svojim južným susedom prispeli k nezabudnuteľnému zážitku. Som veľmi rád, že spolu s redakciou nášho časopisu sme mali možnosť jeho dychberúce vystúpenie vidieť a počuť naživo. *Peter Stašík*

Koncert Piotra Rubika v Košiciach; snímka: M. Magda

Aj naši žiaci majú novú telocvičňu

10. 10. 2018 o 10. hodine a 10 minúte sa v areáli Základnej školy v Širokom uskutočnilo slávnostné odovzdanie a požehnanie novej telocvične

V dnešnej uponáhľanej a stresujúcej dobe, plnej napätia, sa nám javí telesná výchova a šport ako najúčinnnejší odbúravač stresov, prostriedok regenerácie a aktívneho odpočinku. Pohybová aktivita podporuje imunitný systém a uvoľňuje napätie. Zabezpečuje obnovu síl a energie. Športovať s rozumným rozložením síl je zdravé a starať sa o svoje zdravie je povinnosťou každého človeka.

Na túto vzácnu chvíľu odovzdávania novej telocvične do užívania čakali žiaci aj učitelia našej Základnej školy už niekoľko rokov, keď sa stará telocvičňa postupne stávala nepoužiteľnou. Na slávnosti sa zúčastnili hostia z partnerských obcí: z poľskej Gminy Brzyska na čele s wujtom Rafalom Papciakom, zo Slovenskej Lupče na čele so starostom Miroslavom Macákom a z bieloruskej Tomašufky na čele so starostkou Jelenou Burak, starostovia zo susedných obcí Vítaza a Fričoviec páni Ján Baloga a Ján Mikula, riaditeľka Základnej školy vo Vítaze Lenka Dvorščáková, riaditeľka Základnej školy vo Fričovciach Martina Lechová, hlavný zhotoviteľ spoločnosť Betpres, a.s. Vranov nad Topľou na čele s riaditeľom Matúšom Barkóciom, generálny projektant ES Projekt, s.r.o. Vítaz Stanislav Štofaňák, projektant Ejpro Vítaz Martin Magda ml., miestny stavbyvedúci František Mariňák, poslanci obecného zastupiteľstva, riaditeľky našich škôl, učitelia a žiaci Základnej školy a občania Širokého. Starostovia partnerských obcí slávnostne prestrihli pásku a následne nám miestny farár vdp. Stanislav Takáč novú telocvičňu požehnal.

Tradíciou posledných rokov pri odovzdávaní nových stavieb do užívania je uloženie schránky s odkazom pre budúce generácie. V poradí šiestu schránku starosta spolu so zástupkyňou starostu našej obce uložil na viditeľné miesto na podlahe, aby svojím obsahom nálezcom priblížila súčasnú dobu. Text odkazu znie: Všetkých Vás srdečne pozdravujeme. Dnes, 10. októbra 2018, je streda a my Širočania spolu s našimi hosťami, predstaviteľmi partnerských obcí, slávnostne ukončujeme výstavbu novej telocvične Základnej školy a dávame ju do užívania v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu, ako aj na rekreačné športovanie. Dnes vôbec netušíme, v akom roku túto schránku s odkazom pre budúce generácie otvárate. Vôbec nevieme, kto ste a ktorý rok práve žijete. Možno je doba nedávna od tej našej a možno už prešlo 100 aj viac rokov. Napriek tomu veríme, že telocvičňa, ktorú sme v roku 2018 postavili, Vám dobre slúži alebo slúžila aspoň tak, ako to bolo v našej dobe. Veríme, že si na nás, ktorí sme sa väčšou či menšou mierou pričínili o rozvoj obce Široké v du-

snímka: M. Magda

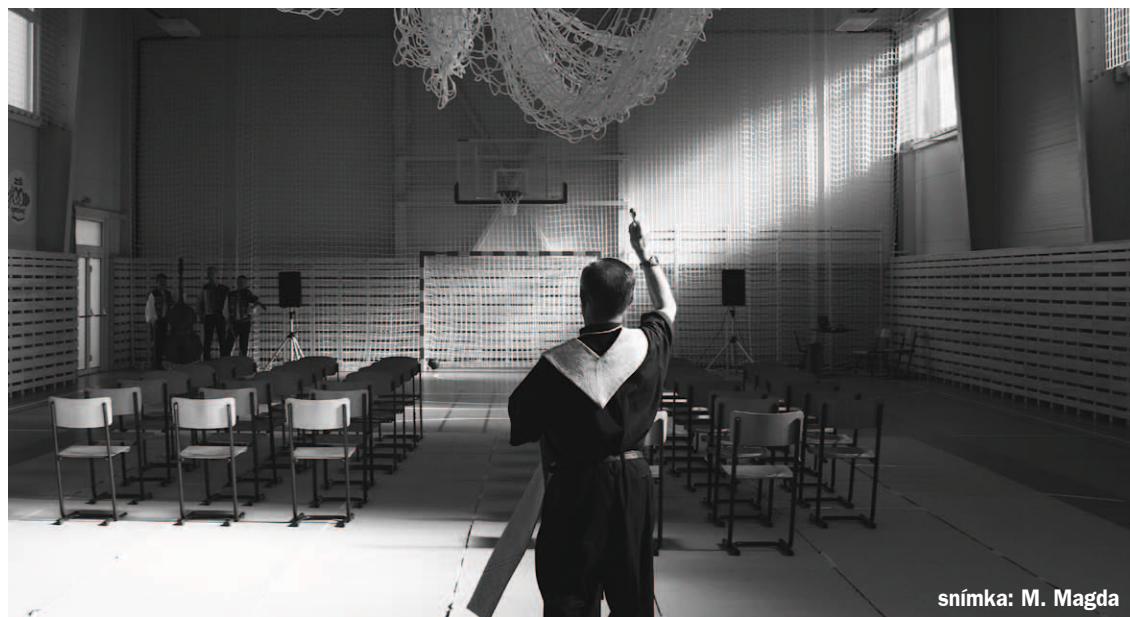
hej dekáde 21. storočia, aspoň pri tejto príležitosti spomeniete. Dokumenty či fotografie priložené k tomuto listu nech sú obrazom toho, ako sme žili my, ako vyzerala naša obec v roku 2018. Všetko dobré a veľa krásneho vo Vašej dobe. Nech aj Vám všemohúci Boh dá toľko šťastia a radosti zo života, ako ho doprial nám, keď sme sa dožili tohto dňa. Prosíme Vás, aby ste túto schránku s jej obsahom odovzdali vrcholným predstaviteľom obce Široké alebo úradu, ktorý spravuje obec Široké. S pozdravom a prianím všetkého dobrého Ing. Stanislav Bartoš, starosta obce Široké.

Po uložení schránky si všetci prítomní - hostia aj občania Širokého - mohli prezrieť novú budovu telocvične a následne vnútri pokračovala oficiálna časť slávnosti. Najprv nám starostovia obcí Vítaz a Fričovce uskutočnili slávnostné výkopy. Všetky strely na bránu šikovný mladý futbalista Erik Timko chytil a zaslúžil si búrlivý potlesk. Nasledovali ďakovné príhovory starostu obce Široké, zhotoviteľa, generálneho projektanta i starostu partnerskej obce Gmina Brzyska. V príhovoroch odznali slová vďaky, úcty, obdivu voči všetkým, ktorí sa podieľali na výstavbe telocvične. Vyzdvihnutá bola výborná a flexibilná spolupráca všetkých stavebných zložiek, kvalitná a profesionálna práca samotná a zároveň ukončená ešte pred zmluvne dohodnutým termínom. Nemenej dôležitá bola aj skutočnosť, že sa práce realizovali počas plnej prevádzky Základnej a Materskej školy, kde sa bezprostredne blízko staveniska pohybovalo denne množstvo žiakov, učiteľov i rodičov a, chvalabohu, nedošlo k žiadnym úrazom. Starosta obce Stanislav Bartoš vyzval riaditeľku Základnej školy v Širokom Adrianu Kočerhovú, aby si oficiálne prevzala kľúč od novej telocvične, za čo sa srdečne poďakovala, že škola dostala od obce z vlastných zdrojov tento veľký dar.

Oficiálnu časť slávnosti spestril a obohatil kultúrny program žiakov Základnej školy a Základnej umeleckej školy v Širokom. Vystúpila ľudová hudba Širočan, tanečná skupina pod vedením p. učiteľky Anny Baranovej, speváčky Viktória Straková a Kamila Zábrecká, bratia Krištof a Maxim Baluchovci, ktorí nám predviedli ukážku z tréningového procesu v karate a tanečná skupina Cherokke crew pod vedením Štefana Kollára. Kultúrny program nás pobavil a umocnil nám dobrú náladu i radosť z toho, že sa teda podarilo vytvoriť podmienky kvalitnej úrovne pre športovanie našich žiakov v rekordnom čase a vo výbornej kvalite. Veľkým pozitívom je aj to, že stavba je spojená s budovou Základnej školy, čo žiakom umožňuje komfortný presun na hodiny telesnej výchovy. Medzi ďalšie výhody patria aj tri novovytvorené učebne a palubovka, ktorá je oproti starej telocvični o 25 % väčšia.

Veríme, že nová telocvična bude dobre slúžiť a prajeme si, aby žiaci svoje pohybové talenty dobre rozvíjali a dotiahli to aj do medailových výsledkov.

Elena Timková, Široké

snímka: M. Magda

Ahoj, kamaráti!

Stránku pripravuje Paula Mihoková

Verím, že ste si počas prázdninových dní oddýchlí a nezabudli ste pri tom ani na všetkých svätých a zosnulých. Už týždeň znovu zohrievate miesta v školských laviciach, no určite nezabudnite stráviť čas aj vonku, kým nám ešte svieti novembrové slniečko.

Deň boja za slobodu a demokraciu - 17. 11.

V tento deň si pripomíname nežnú revolúciu z roku 1989. Síce je štátnym sviatkom, voľno mať nebudeme, keďže v tomto roku vyšiel v sobotu.

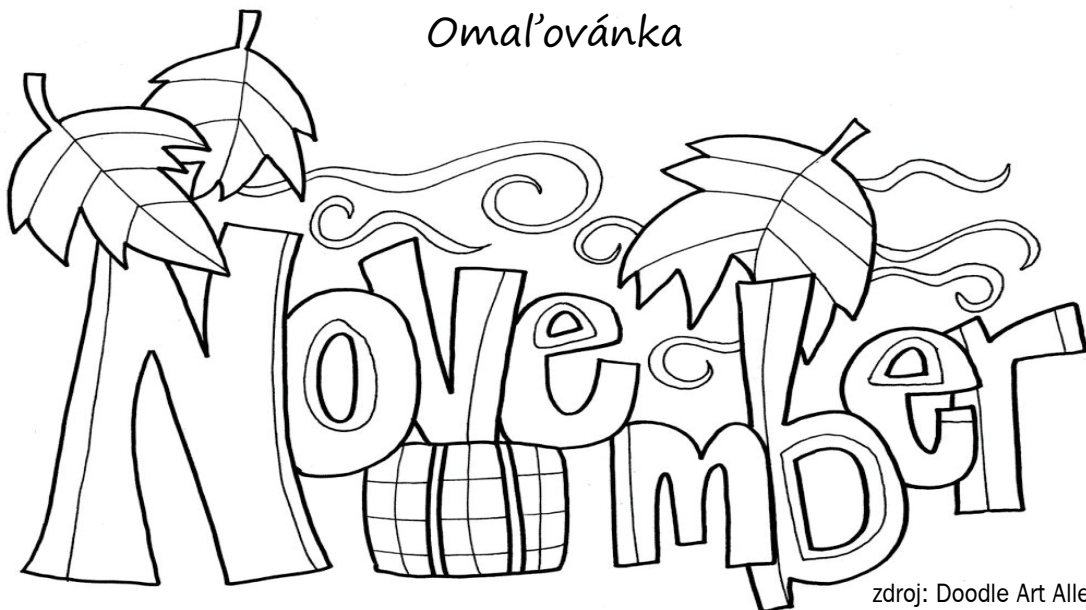
Svätec mesiaca - sv. Ondrej, apoštol

Určite viete, že na sv. Ondreja, jedného z Ježišových učeníkov, si spomíname 30. novembra. Jeho meno znamená v gréčtine mužný a odvážny. Bol rybárom ako celá jeho rodina. Spolu s Jánom (apoštolom) boli učeníkmi Jána Krstiteľa a potom sa stali učeníkmi Ježiša Krista. Často býva nazývaný „privádzačom ku Kristovi“. Priviedol k nemu svojho brata Šimona Petra, ale aj chlapca s 5 chlebami a 2 rybami pri zázračnom rozmnožení (Jn 6, 1-13). Podľa tradície ho v Patrase na žiadosť cisárskeho vladára Egea ukrižovali na kríži v podobe písmena X. Nepribili ho klincami, no priviazali. Jeho relikvia je tam uložená od roku 1964 v chráme sv. Ondreja.

Pranostiky na november

- Na začiatku novembra sa teplo so zimou háda.
- Keď v novembri hviezdy svietia, mrazy sa skoro uchytiť.
- Ak nevydrží prvý novembrový sneh, nevydrží žiaden cez celú zimu.
- 11. 11. Svätý Martin chodí na bielom koni, ak príde na sivom koni (hmla), bude zima striedavá, ak na žltom (sucho), príde tuhá zima.
- 23. 11. Kliment obľubuje zimu, ktorú svätý Peter zakončuje.
- 30. 11. Keď svätý Ondrej peknú cestu Lucii spraví, aj Mikuláš ho pochváli.

Omaľovánka

zdroj: Doodle Art Alley

ÚVODNÉ MOTTO:

Múdri ľudia vedia, že pravá láska dokáže čakať.

Najlepšia a najkrajšia Božia cesta je nechať si sex až do manželstva. Je potrebné pomáhať mladým, aby žili v čistote, pokiaľ prijímajú naše rady. Ale verím, že modlitbou za nich nič nepokazíme.

Je diabol až taký nebezpečný?

Rozšírená kultúra prispieva k formovaniu nesprávnych postojov - fascinácie, strachu alebo ľahostajnosti vo vzťahu k satanovi. Ani jeden z týchto postojov nie je správny. Každý pokus skrotiť démona alebo využiť ho na svoje ciele sa vždy skončí tragédiou. Avšak ani postoj strachu nie je správny, pretože zameriava pozornosť človeka na zlého ducha a zakladá sa na klamstve, že diabol je silnejší ako Boh. Ľahostajnosť, podceňovanie satana alebo nevieru v jeho existenciu sú rovnako zhubné.

Zlý duch chce pôsobiť v skrytosti, vtedy je najúčinnjší a môže v ľudskej duši spáchať najväčšie škody. Jeho cieľom nie je posadnúť človeka. Cieľom satana je zatradiť človeka, čiže priviesť ho k večnej smrti v pekle. Treba zdôrazniť, že prejavy zlého ducha počas modlitby exorcizmu sú znamením jeho prehry. Keď sa satan musí podriaďovať Božej moci, zúri, pokúša sa strasiť a prerušovať modlitbu exorcizmu, ktorej cieľom je oslobodenie spútaného človeka.

Hriech a zlo, ktoré existujú na svete, budeme vidieť správne len z perspektívy Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania. „Zja-

venie Božej lásky v Kristovi ukázalo rozsah zla a zároveň rozmnoženie milosti. Otázku pôvodu zla musíme teda skúmať tak, že budeme upierať pohľad svojej viery na Toho, ktorý jediný nad ním zvíťazil“ (KKC 385). Diabol vie, že výsledok jeho boja proti Bohu je už spečatený (porov. Jk 2,19) a že čas jeho pôsobenia je ohraničený (porov. Zjv 12,12). Bojí sa a nenávidí Boha a pretože Boha sa dotknúť nemôže, zúri vo snažení zničiť jeho milované deti.

Podľa cirkevných otcov sa Lucifer vzbúril proti Bohu, pretože chcel byť bohom sám pre seba a nechcel slúžiť Bohu. Takisto odmietol Božiu víziu stvorenia, ktorého korunou je človek, stvorený z prachu zeme, avšak Bohom milovaný. Diabla nenávisť voči človeku vyplýva práve z toho, že je milovaným Božím dieťaťom. Táto pravda je obsiahnutá aj v slovách žalmu 8: „Čože je človek, že sa naň pamätáš a syn človeka, že sa ho ujímaš? Stvoril si ho len o niečo menšieho od anjelov, slávou a ctou si ho ovenčil“ (Ž 8,5-6).

Treba poznať taktiky diabolského pôsobenia, aby sme unikli Istiam Zlého, avšak mu-

rubriku pripravuje
MUDr. Blažej Vaščák

síme pamätať predovšetkým na to, že predmetom nášho záujmu, poznania, kontemplácie a lásky má byť Boh. Boh je nekonečne silnejší ako diabol a Božia láska k človeku je nevyčerpatelná. Preto si treba pestovať synovský a nie otročský postoj voči Bohu.

Intenzívna modlitba s vierou a osobné prežívanie Kristovej smrti a zmŕtvychvstania, zvlášť prostredníctvom účasti na Eucharistii, nás uvedie k priestoru Božej milosti. Vďaka nej budeme schopní odolávať útokom Zlého a bojovať proti svojim hriechom. Napriek náklonnosti k zlému, ktorá je dôsledkom dedičného hriechu, sme pozvaní k svätosti.

Uisťuje nás o tom úryvok z KKC 420: „Víťazstvo nad hriechom, ktoré vydobyl Kristus, nám darovalo lepšie dobré, ako boli tie, ktoré nám odňal hriech: „Kde sa rozmnožil hriech, tam sa ešte väčšími rozhojnila milosť“ (Rim 5,20).

Trampoty v manželstve

127. Každé sviatostné manželstvo možno zachrániť

Na trhu je veľa kníh a príručiek pre manželov, ktorí prežívajú rôzne krízy. Múdre rady premenené na konkrétne skutky, ktoré sú pomocou Božej nadprirodzenej milosti, plynúcej zo sviatosti, čestne a vytrvalo uvádzané do života, pomáhajú vstať aj z najhorších pádov a konfliktov.

Bol som svedkom nejednej, doslova zázračnej obnovy manželstva. Veľa párov sa po manželskej kríze dostalo na oveľa vyššiu úroveň lásky, jednoty, vernosti a nábožnosti (a v konečnom dôsledku aj šťastia) ako pred pádom, keď bolo „ešte dobre“. Je to útecha pre všetkých: pád, odrazenie sa od dna môžeme využiť na to, aby sme sa povzniesli na vyššiu (ba dokonca najvyššiu) úroveň. Nie jeden veľký svätý zažil vo svojom živote veľké pády, napríklad svätá Mária Magdaléna alebo svätý Augustín.

Nikdy nám nesmie chýbať pokora. Prečo hľadajú manželka pomoc až vtedy, keď prežívajú vážnu krízu? Zvlášť my muži sa dlho bránime pripustiť si myšlienku, že je zle! Oveľa ľahšie je obviňovať ženu, ako v pokore uznať svoj podiel na vzniknutej zlej situácii: „Ja nemám problém. Ak máš problém Ty, choď k odborníkovi - psychiatrovi, či psychológovi!“ Takáto interpretácia problému umožňuje zachovať si dobrý pocit, ba ospravedlniť aj vlastné zlyhania.

Muž vidí problém len v žene: „Keď

máš problém, choď k odborníkovi, ja som predsa v poriadku!“ Takto často muži popierajú fakt, že vznikol manželský problém. Toto ich typicky mužské správanie sa dá dosť ľahko vysvetliť:

po prvé muži naozaj pomalšie ako ženy vnímajú, že medziľudské vzťahy sa skomplikovali (správajú sa ako slony v porceláne), po druhé priznať si, že vznikla zlá situácia, je pre mužov akousi stratou cti. Fakt, že mám problém, svedčí o tom, že to nevládam, že ho nedokážem vyriešiť. Aký som to teda muž?

My muži nevedomky vytláčame problém z vedomia, pričom sami pred sebou predstierame, že všetko je v poriadku. Je pre nás mužov ťažké priznať si vlastné nedokonalosti. Bojíme sa, že sa potvrdí, že sme hlúpi a nevieme, čo je dobré alebo že nedokážeme uviesť do života to, o čom vieme, že je dobré. Jedno a j druhé je zlé - alebo mám rozumové nedostatky, alebo som neschopný a mám slabú vôľu. A to si predsa ako muž nemôžem dovoliť. Takže potom má problém manželka.

Žiaľ, dnes chýba pokora aj mnohým

ženám a to bráni vyhľadať pomoc s cieľom napraviť manželstvo. Zato však nechýbajú radcovia, ktorí žene často odporúčajú: „Nedaj sa! Daj mu! Rozved sa! Načo sa budeš trápiť?! Vybav si vysoké výživné a maj sa dobre na jeho úkor!“ Žiaľ, takto sa podarilo dosiahnuť diablovi najväčšiu vzburu žien proti mužom v dejinách.

Škoda! V mene spravodlivosti treba povedať, že podiel na tom majú obidve strany. Tak, či onak, manželka, ktorá prežívajú krízu, majú hľadať pomoc u kompetentných a zároveň dobrých a prajných ľudí, ktorí uznávajú tie isté Božie hodnoty.

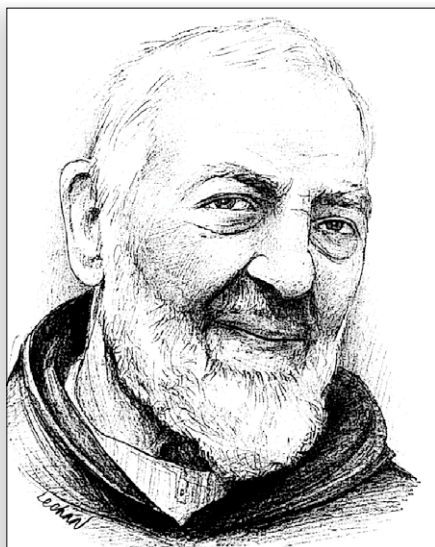
Katolíkom odporúčame, aby hľadali pomoc u odborníkov, ktorí sú veriacimi a praktizujúcimi katolíkmi. Dôležitým znakom dôveryhodnosti odborníka je poriadok v jeho osobnom živote. Neodporúčam hľadať pomoc u terapeuta, ktorý „pozná život, lebo sám mal už niekoľko žien (alebo mužov)“. Takíto „radcovia“ často unáhle odporúčajú riešenie problému formou rozvodu.

Veľmi sa mi páči veta, ktorá je heslom spoločenstva Sychar, ktoré združuje manželstvá v kríze: „Každé sviatostné manželstvo možno zachrániť“. Aj ja som osobne presvedčený, že pomocou Božej milosti sa to určite dá.

MUDr. B. Vaščák

ilustračná snímka: M. Magda

Stretnutia modlitbovej skupiny Pátra Pia

vo Vítaze

sobota: 20. 10. 2018

sobota: 24. 11. 2018

sobota: 29. 12. 2018

“Človek nedosiahne spásu bez modlitby, ani nevyhrá boj bez nej. Je na vás, ako sa rozhodnete.” (sv. Páter Pio)

Modlitba

Ó, Bože, náš Otec, Ty si útechou a nádejou ľudstva. Daj, aby sme podľa príkladu svätého Pia z Pietrelciny ustavične obnovovali svojho ducha a milovali rozjímanie a modlitbu, aby sa tak náš život stával svedectvom viery v Tvoju dobrotu.

**Skrze Krista, nášho Pána.
Amen.**

Uzmierujme Pána modlitbami! Nech nám nie je lahostajný osud nás i našich rodín, ale aj celého sveta.

Stalo sa

- **19. 10.** v piatok bolo stretnutie všetkých birmovancov (aj z Ovčia) po sv. omši v kostole vo Vítaze
- **20. 10.** v sobotu ráno bolo stretnutie modlitbovej skupiny sv. pátra Pia
- **1. 11.** vo štvrtok na sviatok Všetkých svätých bola popoludní pobožnosť na cintoríne: v Ovčí o 13:30 h, vo Vítaze o 14:30 h
- **11. 11.** v nedeľu prišla p. Uchalová z Inštitútu Nepoškvrneného srdca Panny Márie, ktorá nás informovala o modlitbách ako - reťaz za kňazov a víťazstvo Nepoškvrneného srdca Panny Márie

Stane sa

- **16. 11.** v piatok bude nočná adorácia vo farskom kostole od 21:00 - 22:00 h
- **23. 11.** v piatok bude po sv. omši vo farskom kostole vo Vítaze stretnutie všetkých birmovancov (aj z Ovčia)
- **24. 11.** v sobotu ráno bude po sv. omši stretnutie členov modlitbovej skupiny sv. pátra Pia vo farskom kostole
- **28. 11.** v stredu oslávime 17. výročie konsekrácie kostola sv. Ondreja, apoštola vo Vítaze a 26. výročie konsekrácie farského kostola sv. Jozefa, robotníka vo Vítaze; v daných kostoloch sa budú súžiť slávnostné sväté omše
- **29. 11.** vo štvrtok oslávime 26. výročie konsekrácie filiálneho kostola sv. Barbory v Ovčí; v daný deň tam bude slávnostná sv. omša
- **30. 11.** v piatok bude odpustová slávnosť sv. Ondreja v tomto starobyľom kostolíku na Vyšnom konci, zasvätená tomuto svätcovi; slávnostnú sv. omšu o 18:00 h bude celebrvať Matúš Hatok, kaplán vo farnosti Jarovnice
- **2. 12.** bude v nedeľu po sv. omšiach zbierka na charitu - jeseň
- **2. 12.** v 1. adventnú nedeľu bude odpustová slávnosť sv. Barbory v Ovčí so slávnostnou sv. omšou o 10:30 h, ktorú bude celebrvať Marek Džurbala, farár v Sačurove
- **14. 12.** v piatok bude nočná adorácia vo farskom kostole od 21:00 - 22:00 h

Prehľad bohoslužieb

		Vítaz		Ovčie	
12. 11.	Pondelok				
13. 11.	Utorok	17:00	80: Helena Čechová (61)		
14. 11.	Streda			17:00	za ZBP rodiny Silvie Uličnej
15. 11.	Štvrtok	7:00	za ZBP Bohuznámej osoby		
16. 11.	Piatok	18:00	40: Lucia Blizmanová a za jej rodinu	17:00	† František Bednárík
17. 11.	Sobota	7:00	55: Jaroslav a Ema Uliční		
18. 11.	33. nedeľa cez rok - B	7:30	za farnosť	9:00	za levočských pútnikov
		10:30	50: Vladimír Bartoš		
19. 11.	Pondelok				
20. 11.	Utorok	18:00	† Jozef, Alžbeta a Mária Pacovskí		
21. 11.	Streda			17:00	† Michal a Václav
22. 11.	Štvrtok	7:00	† Ján Majerník		
23. 11.	Piatok	18:00	† Valent a Helena Sabolovci	17:00	† Štefan Farkaš (výročná)
24. 11.	Sobota	7:00	† Jozef a Anna, Žofia a Peter		
25. 11.	Krisťa Kráľa rok B	7:30	za farnosť	9:00	80: Barbora Jenčová
		10:30	za ZBP Antona, Vladimíra, Eriky a ich rodiny		
26. 11.	Pondelok				
27. 11.	Utorok	18:00	za ZBP Bohuznámej rodiny		
28. 11.	17. a 26. výroč. konsek. kostolov	07:00	kostol sv. Ondreja - za ZBP Ondreja Čecha		
		18:00	kostol sv. Jozefa - 40: Marcel Magda a za jeho rodinu		
29. 11.	Štvrtok	7:00	† Imrich a Mária, Valent a Mária	17:00	kostol sv. Barbory - † Viktória a Jozef Šimčíkovci 26. výročie konsek. kostola v Ovčí
30. 11.	Sv. Ondreja	18:00	kostol sv. Ondreja - † Ondrej, Mária a sr. Samuela Gregovci	17:00	† František a Roman
1. 12.	Sobota	7:00	za živých a mŕtvych členov RB	17:00	za živých a mŕtvych členov RB
2. 12.	1. adventná nedeľa - C	7:00	za ZBP Mária a Viktória	10:30	odpust sv. Barbory - za farnosť
		9:00	† Pavol Poláček		
3. 12.	Pondelok				
4. 12.	Utorok	18:00	za ZBP Bohuznámych manželov	17:00	† Ján, Justína a Žofia Pribulovci
5. 12.	Streda			18:00	† Helena a Mikuláš Humeňanskí
6. 12.	Štvrtok	18:00	† Štefan a Františka, Štefan, Mária a Pavol		
7. 12.	Piatok	18:00	† Mikuláš a Mária Motýľovci	17:00	† Mikuláš Kollár
8. 12.	Nepoškvrnené počatie P. M.	7:30	za farnosť	9:00	† Ján, Róbert a Ján Jenčovci
		10:30	† Mikuláš a Margita Gregovci		
9. 12.	2. adventná nedeľa - C	7:30	† Bibiána Kandráčová	9:00	† Vojtech, Margita a Anna Kostelníkovci
		10:30	za farnosť		
10. 12.	Pondelok				
11. 12.	Utorok	18:00	† Ján Majerník		
12. 12.	Streda			17:00	† Ján a Apolónia
13. 12.	Štvrtok	7:00	za ZBP Bohuznámej rodiny		
14. 12.	Piatok	18:00	† František Čech	17:00	† František Bednárík
15. 12.	Sobota	7:00	† Karol, Ondrej, Štefan a Žofia Galdunovci		
16. 12.	3. adventná nedeľa - C	7:30	† František a Jozef Pavlíkovci	9:00	† František
		10:30	za farnosť		

14. 10. 2018 sv. omša za poľovníkov v Doline

Slávnostný kazateľ don Peter Bicák, SDB

21. 10. 2018 Misijná nedela vo farnosti Vítaz

Diecézny riaditeľ PMD
Bc. Štefan Kondis

27. 10. 2018 Piotr Rubik a septémbrový Žaltár

1. 11. 2018 pobožnosť k Všetkým Svätým

Spoločná snímka našich poľovníkov pri kaplnke Narodenia Panny Márie v Doline

1. 11. 2018 Sviatok Všetkých Svätých - Ovcie

2. 11. 2018 Pamiatka verných zosnulých - Víťaz

